

Önkormányzat

XXIV. évfolyam • 2014. negyedik negyedév

A TÖÖSZ folyóirata • a MANORKA projekt lapja

www.toosz.hu • www.manorka.net

Elnökségi ülések | 4

Személyre szabottan | 28

LÖGY konferencia | 32

Norvég - Magyar
Önkormányzatok

Száz járás előttünk... – interjú Boros Péternével

KÉSZÜLJÖN FEL A TÉLRE!

SMART ÉS OPTIMA HÓMARÓK

Az MTD hómarókat úgy tervezték és építették meg, hogy a legzordabb téli időjárás során is helytálljanak. Minden MTD hómarót kifejezetten téli használatra tervezett SnowThorX motorok működtetnek, melyek még a leghidegebb téli éjszakák után is kiválóan indulnak. A 7 modell között mindenki megtalálhatja a számára legmegfelelőbbet.

LEGFONTOSABB TULAJDONSÁGOK

- strapabíró "Xtreme" marócsiga
- modellek 53 cm-től akár 76 cm-es munkaszélességig
- típustól függően 180° vagy 200°-ban elfordítható kidobócső
- 2-fokozatú modellek akár 6 sebességfokozattal előre és 2 sebességfokozattal hátramenetben
- Easy-Turn kormányzást könnyítő tollókar
- 4-irányú joystick segítségével irányítható kidobókürt egyes modelleken
- kuplung rögzítés

OPTIMA PS 700 MOTOROS SEPRŰ

MINDEN ÉVSZAKBAN BEVETHETŐ!

Az OPTIMA motoros seprű ideális és sokoldalú munkatárs lehet otthonunk környezetének tisztántartásában. Előre menetben 5, hátramenetben pedig 2 sebesség közül választhatunk, így az elvégzendő feladathoz állíthatjuk be az ideális tempót. Lassabb sebességet alkalmazva a hó eltakarításában is hatékony segítség, a szerszámot nem igénylő gyűjtő vagy hótólólap felszerelésével pedig valóban minden évszakban praktikus megoldás.

LEGFONTOSABB TULAJDONSÁGOK

- egyszerű kezelés
- megbízható, erős MTD ThorX 65 H motorral
- balra, középre, és jobbra fordítható seprűfej
- előre menetben 5, hátramenetben 2 sebességfokozat
- sokoldalúan alkalmazható – télen hóeltakarításhoz is
- felfüggesztett kefe, mely követi a talaj egyenetlenségeit

MTD Hungária Kft.
H-8248 Nemesvámos, Dózsa Gy. u. 1. • +36 88 515 500

Részletes termékinformációk:
WWW.MTD-HU.COM

AKTUÁLIS

4 TÖOSZ elnökségi ülések a választások után | TÓTH KAROLINA

6 Szűkülő mozgáster | ZONGOR GÁBOR

VÁLASZTÁS UTÁN

7 Ismétlők többségben | ZONGOR GÁBOR

KÖLTSÉGVETÉS

12 A költségvetés függvényében | KOLIN PÉTER

POSTÁNKBÓL

13 Kérdőjelek

INTERJÚ

15 Száz járás előttünk... | KOLIN PÉTER

ESÉLYEGYENLŐSÉG

18 Nők, nők, nők... | LÜTTMERDINGNÉ BALLA MÓNIKA

HO-JELENTÉS

24 A nők esélyegyenlősége a közszférában | KOVÁCS RÓBERT ÉS SÜKÖSD ANIKÓ

MANORKA TRÉNING

28 Személyre szabottan | IVÁNYINÉ SZABÓ ANDREA

30 Törökbálint jegyzője is trénerünk | KOLIN PÉTER

31 Régi-új szerepben | KOLIN PÉTER

LÖGY

32 A tudás átadással gyarapodik | LÜTTMERDINGNÉ BALLA MÓNIKA

HARMADIK OLDALI ERŐSZAK

35 Háromoldalú párbeszéd – az erőszak ellen | STEINER ERIKA

A hatodik ciklus vége

A három választással terhelt 2014-es esztendő egyben a legújabb kori magyar önkormányzati rendszer hatodik választási ciklusának utolsó éve is volt. Az 1990-ben megalapozott önkormányzatiság elkerülhetetlen átfogó átalakítása 2010-ben megkezdődött, és ez évben is folytatódott. A hatodik önkormányzati választási ciklus kezdete és vége között jelentős hangsúlybeli különbségekkel találkozhatunk. Miközben az állam egyes feladatokat többnyire csak részben vett át az önkormányzatoktól, az átfogó adósságrendezéssel párhuzamosan jelentős mértékben csökkent az önkormányzatok mozgásterének és autonómiájának.

Egyetértve azzal, hogy a fenntarthatóság és a hatékonyság követelményének az önkormányzatok életében is érvényesülnie kell, azt tapasztalhattuk, hogy az önkormányzatok közötti különbségek tovább növekedtek. Szűkültek azon önkormányzatok köre, amelyek joggal mondhatják el magukról, hogy valóságos autonómiák, azaz rendelkeznek annyi és olyan saját bevételekkel, amelyek szabad felhasználásával megvalósíthatják a helyi lakosok fejlesztési igényeit. Az állam által vezényelt átalakítás legfőbb indoka az igazságosabb közszolgáltatás megteremtése volt, a valóságban viszont tovább nőttek a különbségek. A szolidaritás nem erősödött, inkább a mindennapi túlélésre való törekvés vált általános gyakorlattá.

Az átalakítás nulladik, kísérleti esztendeje ugyan tavaly volt, de talán éppen a választások miatt az ideai esztendőben – kisebb finomhangoláson túl – olyan érdemi változás nem történt, amely erősítette volna a települési autonómiát, amely a decentralizáció értékeinek felszínre hozását segítette volna. Miközben áttértünk a feladatalapú finanszírozásra, továbbra sincsenek megmérve a feladatok, nem tudjuk összehasonlítani az összehasonlítandókat. Az egyes településeken a lakosságnak nyújtott közszolgáltatások

minőségét tekintve egyre jobban nyílik az olló, egyre nagyobb a különbség a szolgáltatások színvonalában. Az átalakítás hevében, megfelelő feltételek és felkészítés hiányában megmagyarázhatatlanok és igazságtalanok az önkormányzati hivatalok pénzügyeseivel szemben alkalmazott bírságok. Sajnos a helyzet szakmai alapú rendezésére tett kísérletünk nem járt sikerrel, mint ahogy nem történt meg korrekt módon az adósságrendezéssel nem érintett önkormányzatok ígért átfogó támogatása sem.

A ciklus lezárása egyben a polgármesteri jogállásra vonatkozó korábbi szabályok végét is jelentette. A hetedik ciklusban a településvezetők túlnyomó többségének egyéni kondíciói rosszabbak, mint korábban. A zömében kistéleplesekből álló magyar önkormányzati rendszerben a kistéleplelési polgármesterek egyértelműen és elfogadható indokok nélkül kerültek méltánytalanul hátrányos helyzetbe. A kisebb településeket vezető polgármesterek leértékelése nagyon veszélyes, minthogy ezektől a helyben (is) széleskörűen elfogadott aktív, innovatív és tevékeny szereplőktől függ egy-egy helyi közösség rövidebb és hosszabb távú sorsa.

A hatodik ciklusban végzett önkormányzati érdekvédelmi tevékenységünk legfőbb kudarca, hogy nem tudtunk eddig változtatni a kétharmados önkormányzati törvényben megszavazott polgármesteri bérszabályozáson.

A 2014. év végén azzal a reménnyel tekintünk az új esztendőre, hogy sikerül változtatni, javítani a polgármesterek javadalmazásán és rajtuk keresztül a települések pozícióján egyaránt. Ehhez kívánunk sok erőt, kitartást és sikert minden önkormányzatnak.

Schmidt Jenő, TÖOSZ-elnök
és Zongor Gábor, TÖOSZ-főtitkár

TÖOSZ elnökségi ülések a választások után

Szerző: **Tóth Karolina**, a TÖOSZ elnökségi titkára

Az önkormányzati választásokat követő első, október 30-i elnökségi ülésre meghívást kapott a kibővített elnökség valamennyi tagja: a megyei tagozatvezetők, a Felügyelő Bizottság elnöke és tagjai, valamint a tanácsnokok, függetlenül a választáson elért eredménytől. A TÖOSZ elnöke és főtíkára valamennyi elnökségi tagnak és tanácsnoknak köszönetét fejezte ki az eddig végzett, s az önkormányzatokért a jövőben is végzendő áldozatos munkájáért, azoknak pedig, akik nem folytatják tovább településvezetői munkájukat, további sikereket kívántak.

A TÖOSZ elnöksége a tisztújításig terjedő időszakban is zavartalanul végzi munkáját, hiszen a tagok több mint felét újraválasztották, így a döntéshozó testület határozatképes. Az október 30-i ülésen először *Schmidt Jenő* elnök szóbeli tájékoztatóját hallgatta meg a testület az elmúlt időszak önkormányzatokat érintő eseményeiről. Az ülésen hozott határozatában az elnökség sürgeti, hogy a kormány mielőbb átfogóan rendezze a polgármesterek bérét és a jogállásukkal összefüggő kérdések szabályozását. *Zongor Gábor* főtíkárt tájékoztatójában ismertette a tisztújító küldöttgyűlésig terjedő időszakban a szövetség előtt álló feladatokat, amelyek közül kiemelte a jövő év első felében megrendezendő megyei polgármesteri fórumsorozatot, valamint a még ez évben lezajló konferenciákat.

A TÖOSZ elnökség 2014. november 25-i kibővített ülésén ismételtén téma volt a polgármesteri bérek kérdése. Miután *Boldog István* kormánypárti országgyűlési képviselő, Kétpó község korábbi polgármestere önálló indítványt nyújtott be az Országgyűlésnek – T/1963 számon, amelyben kezdeményezte a polgármesterek illetményének megállapításával kapcsolatban a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény módosítását –, az elnökség 2014. november 14-én ez ügyben felhívással fordult az érintettekhez.

Annak érdekében, hogy az országgyűlési képviselők támogassák a kérdés napirendre tűzését és a polgármesterek széles közössége számára kedvező módosítást fogadjanak el, a TÖOSZ elnöksége javasolta, hogy a polgármesterek, amennyiben sérelmesnek tartják

a jelenlegi javadalmazásukat, forduljanak levélben közvetlenül a térség országgyűlési képviselőjéhez, kérve a változtatás támogatását.

Az elnökség kezdeményezte, hogy a polgármesteri bérrendezésre vonatkozó levélben konkrét számokkal mutassák be bérük, juttatásuk változását, a településen a közszolgáltatásban résztvevők között kialakult bérfeszültséget, akár összehasonlítva a polgármester, jegyző, óvodavezető, falugondnok bérét. Javasoltuk, hogy térjenek ki röviden arra is, hogy mennyiben változott a polgármesterek munkájának mértéke az új feladat- és hatásköri helyzetben.

Kezdeményezésünk alapján polgármesterek sokasága fordult az országgyűlési képviselőhöz, kérve a javaslat és a TÖOSZ korábbi kezdeményezésének támogatását.

Az ügyben azonban negatív fordulat történt, ugyanis *Schiffer András*, a Lehet Más a Politika országgyűlési frakcióvezetője, az LMP társelnöke az Országgyűlés november 17-i ülésnapján azt kérdezte a miniszterelnöktől: miért tették lóvá a kistelepüléseket? Egy 2012-es törvénnyel ugyanis az ideai választás után durván lecsökkentették a kistelepülési polgármesterek fizetését, emiatt az induló jelöltek száma is jelentősen lecsökkent, különösen a független és az ellenzéki jelölteké. A fideszesek viszont elindultak, mintha csak sejtettek volna valamit. Most, a választás után ugyanis emelik a béreket. A miniszterelnök erre azt válaszolta: a 2012-es törvényt már megvitatták, így erre nem reagálna. A másik vád, ha igaz lenne, valóban elfogadhatatlan Orbán Viktor miniszterelnök szerint, de mint mondta, a kormány nem fogja támogatni az indítványt.

A miniszterelnöki válaszból úgy tűnik, hogy ennek a kérdésnek a sorsa eldőlt a kormány részéről. Ugyanakkor a TÖOSZ-nak is megküldött polgármesteri levelekből egyértelművé vált, hogy az első számú településvezetők túlnyomó többsége számára az új bérek megalázóan alacsonyok, és nagy visszalépést jelentenek a korábbihoz képest. A polgármesterek – akik többek között – a településeken működő óvodák fenntartói, működtetői és az intézményvezető egyéb munkáltatói jogának gyakorlói, kevesebb bért kapnak, mint a beosztottjaik.

Az 500 lakosnál kisebb népességű települések társadalmi megbízatású polgármestereinek javadalmazása alacsonyabb, mint a közfoglalkoztatottak bére. A településeken belül kialakult bérfeszültség hátrányosan érintheti a polgármesterek aktivitását, többek között a közfoglalkoztatási feladatok ellátása során is.

A TÖOSZ elnöksége a polgármesteri bér kérdését nem tekinti kormánypárti és ellenzéki vita tárgyának. A köz szolgálatában

tevékenykedők megfelelő, arányos megbecsülését mielőbb elengedhetetlenül szükséges tartja.

Az elnökségi ülés másik kiemelt témája a 2015. évi költségvetés önkormányzati vonatkozásainak áttekintése és az elnökség álláspontjának kialakítása volt. (Lásd a 6–12. oldalig) A jövő évi gazdálkodási kereteket befolyásolhatja, hogy az önkormányzatok mit tudnak kezdeni a települési adóval. TÖOSZ elnöksége megállapította, hogy a jelenlegi helyi adóköron túl a lakosság adóteher-képességének ismeretében nem lát további települési adótárgyakat.

Az elnökség nem támogatja azt a kormányzati javaslatot, amely a helyi iparüzési adó elsődleges felhasználási területének a szociális juttatások biztosítását jelöli meg. A szociális juttatások kikerülése a feladatalapú finanszírozásból ellehetetleníti az egész önkormányzati pénzügyi támogatási rendszert. Amennyiben a kormányzati szándékok valóságossá válnak, az önkormányzatok jelentős része feszültségek színterévé válik.

Felhívás

Tisztelt Polgármester Kollégánk!

Támogató hozzájárulását szeretnénk kérni egy némes, közösségi cél megvalósítása érdekében.

A TÖOSZ Elnöksége 2012. szeptember 11-i, Lőrinciben tartott ülésén a nehéz élethelyzetbe került polgármester kollégák anyagi támogatására létrehozta a Polgármesterek Szolidaritási Alapját. A szolidaritási alaphoz való pénzügyi hozzájárulást elsődlegesen az aktív polgármesterektől várjuk. A befizetéseket a TÖOSZ elkülönített szolidaritási alszámláján gyűjtjük.

A Polgármesterek Szolidaritási Alapja támogatásban részesülő személyről, a támogatás mértékéről és módjáról a TÖOSZ elnöksége soron kívül dönt.

Adományát a következő számlaszámra küldheti:

10201006-50051867-00000000

Mindent meg kell tennünk azért, hogy a települése érdekében tevékenykedő polgármester kolléga bármikor és bármilyen okból ne kerülhessen kiszolgáltatott és lehetetlen helyzetbe.

Bízunk benne, hogy összefogással támogatni tudjuk az önhibájukon kívül nehéz helyzetbe jutott településvezető kollégáinkat.

Budapest, 2012. szeptember 11.

Önkormányzati üdvözléssel:

Schmidt Jenő
elnök

Dr. Zongor Gábor
főtitkár

Szűkülő mozgástér

Szerző: **Zongor Gábor**, a TÖOSZ főtitkára

Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről szóló T/1794. számú törvényjavaslatáról szakmai áttekintés és egyes tagönkormányzatoktól beérkezett javaslatok és vélemények alapján következő összegző megállapításokat tette a TÖOSZ elnöksége.

Általános megállapítások

A 2015. évi törvényjavaslat átfogó és összehasonlító értékeléséhez, valamint teljes körű minősítéséhez szükséges információk nem állnak megfelelő mértékben a rendelkezésünkre.

Az alrendszer 2014. évi pénzügyi, költségvetési pozíciójának megítélését segítő államháztartási adatok bemutatása még az elmúlt évi törvényjavaslatához képest is „szegényedett”, visszalépés történt. Az indokolás szűkszavúságát a törvényjavaslat egészét tekintve a Költségvetési Tanács is kifogásolta (lásd: KVT/89-1/2014.). Megjegyzendő, hogy ebben a véleményben viszont nincsen egyetlen szó sem az önkormányzatokat érintő kérdésekről, csak makrogazdasági folyamatokról.

Az Állami Számvevőszék (14221-T/1794/11 számú véleménye) már kitér a helyi önkormányzatok támogatására, és megítélése szerint a IX. Helyi önkormányzatok támogatásai fejezet 2015-re tervezett, 690,5 milliárd forint összegű előirányzatainak 100 százaléka megalapozott.

Összességében az általános működési támogatás 18 607,4 millió forinttal kevesebb az előző évinél, annak ellenére, hogy az egyes feladatokhoz kapcsolódó fajlagos mutatók többségükben nem változtak. A változás az adóerő-képességre vonatkozó beszámítás rendjével és nagyságával függ össze. *Az eddigi maximum 100 százalékos támogatáscsökkenés 120 százalékos felső határ-*

ral szerepel a tervezetben. A számított bevétel a 2013. évi iparüzési adóalap 0,55 százaléka, mely szintén magasabb, mint az előző évi 0,5 százaléka. Ez a szabályozás az önkormányzati szektor egészét érinti. Hiszen a gazdagabb önkormányzatok nemcsak beszámítók, hanem befizetők is lesznek, úgy, hogy közben a szociális feszültségek megoldásának feladata a járásoktól is viszszerül önkormányzatokhoz.

Ezért, sajnós, egyértelműen állítható, hogy *a feladatalapú finanszírozás megalapozásában, indokoltságában nem történt érdemi lépés az elmúlt egy esztendőben*, így továbbra sem ismeretek azok a valóságon alapuló számok és számítások, amelyek segítenék a reális összevetést és a specialitások megfelelő kezelését.

Leginkább az érthetetlen, hogy a szociális területen tervezett változásokról a kormányzat nem kezdeményezett semmilyen szakmai egyeztetést, párbeszédet a változtatások megalapozása érdekében. Miközben ismereteink szerint kormányzati szándék további állami hatósági ügkörök telepítése a járási hivatalokhoz, ez a szociális területen ellentétes módon érvényesül. Semmiképpen nem támogatható, hogy a szociális feszültségek és problémák kezelésében megfelelő mértékű állami támogatás nélkül maradjanak az önkormányzatok. Ez a kérdés nem oldható meg azokon a településeken sem, ahol van érdemi saját bevétel, de ott, ahol

amúgy sincsen saját bevétel, csak a konfliktus további mélyítését eredményezné, ha az állam látványosan kivonulna egyes szociális támogatások mögül.

A költségvetési törvényjavaslatba bújtatott tartalmi változtatás veszélyezteti az önkormányzatok széles körének megfelelő működtetését és ellentétes a feladatalapú finanszírozás rendszerével.

Részletes megjegyzések, javaslatok

- Nem elfogadható, hogy az adósságkonszolidációban részt nem vett települési önkormányzatok fejlesztési támogatásának előirányzata – 12,5 milliár forint – kikerült a költségvetésből, mondván, hogy a megjelölt célok az uniós forrásokból finanszírozhatóak lesznek. Az adósságrendezés teljes kérdéskörének lezárásához garantálni kell a nem érintett önkormányzati kör megfelelő kompenzálását.

- Miközben a polgármesterek bérére vonatkozó MötV szabályozás nem változott, továbbra sem szerepel a költségvetésben a polgármesteri bér fedezete, miközben a polgármesteri funkciók ellátása kötelező feladat. Nincs meg az alpolgármesterek javadalmazásának pénzügyi feltétele sem. A polgármesteri, alpolgármesteri bér fedezetét a feladat alapú finanszírozásban megfelelő módon biztosítani kell valamennyi településen.

- Nem megnyugtató a közsféra bérezésének helyzete azáltal, hogy a köztisztviselők, valamint az eddigi bérfejlesztéssel nem érintett mindazon közalkalmazottak bérrendezése nem jelenik meg a jövő évi költségvetésben. Ennek következtében továbbra is fennáll a közszférán belül kialakult feszültség.

- Nem támogatható az e-útdíj kompenzációnak megszüntetése az érintett önkormányzatok adóbevételére vonatkozó hatása miatt.

- A közfoglalkoztatási rendszer további bővülése nem lehetséges, ha nincsen megfelelő számú és megfizetett munkavezető, irányító, akik képesek szervezni, vezényelni és ellenőrizni ezt a tevékenységet. A közérdekű munka szervezésének és biztosításának állami anyagi támogatás és szakmai feltétel nélkül az önkormányzatokra háritása nem fogadható el és nem teljesíthető.

- A központi orvosi ügyelet megint nem került be a támogatások közé. 50 ezer fő populáció alatt még társulási formában is komoly pénzügyi hozzájárulást igényel.

- 30 milliárd forintos kerettel javasoljuk a TEKI pályázatok visszahozását. Nincs működtető eszközökhöz kapcsolt fejlesztési és pótlási forrás.

- Nem támogatható semmi olyan újabb feladat, amelynek megvalósításához szükséges központi forrás nem áll rendelkezésre.

A költségvetési törvényből egyértelműen kitűnik, hogy az önkormányzatok mozgástere kisebb lesz, mint az elmúlt évben. A teljes önkormányzati szektor kb. 300 milliárd forintos döntési kompetenciában van a 2500 milliárd forintos kiadási nagyság mellett. Ilyen alapon önkormányzatiságról, csak a települések 10 százalékánál beszélhetünk. Az állam a helyi beszedett adó 60 százalékát betudja a kötelező feladatok ellátásához. A szociális feszültségek még jobban lecsapódnak, főleg ott, ahol eddig is szegénység volt. Nem engedhetjük, hogy ezeket a településeket az állam magára hagyja.

Fejlesztések területén megállapítható, hogy önerős fejlesztés nagyon kevés lesz, uniós fejlesztésért mindenképpen a beruházási alaphoz kell fordulni. Működtetéshez kapcsolódó pályázati támogatás nincs, ezért javasoljuk a területi kiegyenlítő támogatás visszaállítását.

Ismétlők többségben

Szerző: Zongor Gábor, a TÖOSZ főttkára

Az első szabad önkormányzati választások – 1990. szeptember 30. – óta immáron hetedik alkalommal került sor Magyarországon általános önkormányzati választásokra. A 2014. október 12-i választás a korábbi hattól abban is eltért, hogy ezúttal már nem négy, hanem öt évre választották a polgármestereket és a helyi önkormányzati képviselőket. (Most először választottak Balatonakarattyan önállóan polgármestert és képviselőket az újonnan létrejött községi önkormányzatban.) A választások tétje az volt, kik vezetik a 3178 települési önkormányzatot – beleértve a fővárost és a 23 kerületet is –, illetve milyen összetételben működnek majd az új feladatkörű megyei önkormányzatok az új ciklusban.

Jelöltek

Összesen 7997 polgármesterjelölt indult, így országos átlagban minden polgármesteri helyre 2,5 szeres volt a jelentkezés. A legtöbbben (13-an) Tápióságon akartak polgármesterek lenni. Több mint 760 településen viszont csupán egy jelölt indult, vagyis már a jelölés során eldőlt a választás eredménye. Ugyanakkor jelölt hiányában hét településen – Aparhant, Daraboshegy, Nemesvita, Répáshuta, Tanakajd, Udvari és Valkonya – maradt el a választás. Több településen az egyedüli polgármesterjelölt azért lépett vissza a választást megelőzően, mert jogosulttá vált a közszolgálati járadékára, amelynek összege több mint az új bértábla szerinti fizetése.

Két településen – Kishajmás és Tanakajd – a képviselő-választás eleve elmaradt kelendő számú jelölt hiányában, miközben a csaknem 17 ezer önkormányzati képviselői helyre több mint 51 ezer jelölt pályázott, vagyis

átlagosan hárman indultak egy mandátumért. A polgármester jelöltek 79 százaléka független, míg a képviselőjelöltek esetében ez az arány 62 százalék. A szervezetek által önállóan vagy közösen állított 1620 polgármester-jelölt közül 923 (57%) kormánypárti volt. A legtöbb (263) önálló polgármesterjelöltet a Jobbik állította.

Eredmény

A 2014. évi általános polgármester- és önkormányzati választás alapvetően eredményes volt. Bár a több mint 8 millió választópolgárnak csupán alig több mint 44 százaléka vett részt a voksoláson. Minthogy a választások tisztaságával kapcsolatban beérkezett kifogások egy részének a bíróságok helyt adtak, így november 9-én 11 településen meg kellett ismételné a szavazást. A polgármester-választást egészében vagy részben megismételték Bakson, Cserhátszentivánon, Jászkiséren, Ózdon, Recskén és Szekszárdon. Jelöltek, illetve szavazategyenlőség, valamint lemondás és haláleset miatt időközi választás lesz január és február folyamán 34 településen, közülük 19 helyen polgármestert kell választaniuk. Mindennek következtében a 3178 települési – beleértve a fővárost is – önkormányzatról még nincs végleges és teljes képünk. A körülmények ismeretében feltételezhető, hogy talán nem is lesz olyan helyzet az elkövetkezendő időszakban, amikor valamilyeni településen lesz választott polgármester. Elemzésem a 2014. november végi állapot ismeretére épül.

Településkategóriák, méretek szerinti eredmények

Az önkormányzati választások szempontjából országos jelentőséggel leginkább a fővárosi eredményekre figyelt az ország. Budapes-

ten 2014-ben új szabályok szerint választották meg a közgyűlést. A Fővárosi Közgyűlés tagja lett automatikusan a 23 kerületi polgármester, a főpolgármester és töredékszavazatok alapján kilenc vesztes polgármesterjelölt. A működés szempontjából ugyanakkor az sem mindegy, hogy az egyes kerületeknek mekkora a lakosság száma, így eltér egyes kerületi polgármester képviselők szavazatának értéke.

A fővároson belül is a legnagyobb figyelem a főpolgármester-választásra irányult. A versenyt végül öt jelölt közül *Tarlós István* nyerte (49,06%), így a következő ciklusban is folytathatja munkáját. A 33 tagú Fővárosi Közgyűlésnek 61 százaléka – a főpolgármester, 17 kerületi polgármester és két vesztes polgármesterjelölt a kompenzációs listáról – kormánypárti politikus. A bal-liberális ellenzék összesen tíz mandátumot – öt polgármester és öt kompenzációs lista által – szerzett. Egy közgyűlési tag civil szervezet jelöltje – a XXIII. kerületben ismét megválasztott polgármester, *Geiger Ferenc* –, s egy-egy képviselője van jelen kompenzációs listáról a Jobbiknak és az LMP-nek egyaránt.

A 23 kerületi polgármesteri helyből 17-ben a kormánypárti jelölt nyert. Két kerületben MSZP (XIII. és XIX.), míg egyben (XX.) az MSZP vezette összefogás jelöltje győzött. Az egyetlen civil jelölt vezette (XXIII.) kerület mellett egy kerületben (XV.) a DK, egyben (XIV.) pedig az EGYÜTT-PM jelöltje kapta a legtöbb szavazatot. A Fidesz-KDNP vezetete kerületekből csupán egyben (VII.) nem szerezte meg a testületben is a többséget. A szocialisták által vezetett három kerületben a többséget is biztosítják, viszont egyes az összetétele a testületeknek – vagyis nincs többsége a polgármesternek – a VII. kerület mellett, a XIV. és a XV. kerületben.

A 23 megyei jogú városi polgármesterből 20-at a kormánypártiak nyertek. Szegeden maradt a korábbi szocialista polgármester (58,22%), míg Salgótarjánban (42,88%) ugyancsak az MSZP vezette összefogás jelöltje nyert, és Békéscsabán (41,93%) független jelölt kapta a legtöbb szavazatot. Ami a közgyűlések összetételét illeti, alapvetően követi a polgármester hovatartozását, csupán Szombathelyen nincs kormánypárti többség, itt vegyes az összetétele a testületnek, viszont Békéscsabán a független polgármesternek kormánypárti többségű közgyűléssel kell dolgoznia.

A magyar önkormányzati választási eljárási szabályok szempontjából meghatározó, hogy a település lakossága tízezer alatti, avagy feletti. A tízezer feletti településeken ugyanis egyéni választókerületekből választják meg a képviselők meghatározó többségét, és a töredékszavazatokból kerülhetnek be még a kompenzációs listákról képviselők. Ennek köszönhetően a pártok abban érdekeltek, hogy tudjanak jelölteket állítani az egyes egyéni körzetekben, aminek következtében a választásoknál a pártok szerepe meghatározó. Az előzőekben bemutatott fővárosi kerületeket és a megyei jogú városokat kivéve 124 tízezer feletti lakosság számú település van.

A közép- és kisvárosokat vizsgálva megállapítható, hogy a polgármesteri helyek 60 százalékát megszerezték a kormánypártok. Ha a testületek összetételét is nézzük, itt még nagyobb (62%) a kormánypárti túlsúly. Ebben a településkategóriában a civil szervezetek jelöltjei 15 százalékos arányban adták a polgármestert, és egyben a testületekben is meghatározó a szerepük. Eggyel kevesebb, 18 helyen független jelölt szerezte meg a legtöbb szavazatot. A független jelölt vezette önkormányzatok közül egyedül Dorogon vannak

Polgármesterek jelölő szervezetük szerint országos összesítésben

Kategória	Fidesz+	Baloldali+ összefogás	Jobbik	Civil	Egyéb párt	Független	Összesen
Budapest	18	5	0	1	0	0	24
Megyei jogú város	20	2	0	0	0	1	23
10 ezer feletti város	76	7	4	19	0	18	124
10 ezer alatti település	514	22	10	15	3	2428	2992
Összesen	628	36	14	35	3	2447	3163

túlsúlyban a függetlenek a testületben, vagyis a függetlenek itt csapatban indultak. Az ellenzéki pártok közül a szocialisták szerepeltek a legjobban, azzal, hogy hét helyen adják a polgármestert önálló, vagy közös jelöltként, és öt testületben vannak többségben. A Jobbik ebben a körben négy város vezetését tudhatja magáénak, de közülük csak Törökszentmiklóson vannak többségben a testületben is. Az amúgy kormánypárti szerveződés, a Nemzeti Fórum Egyesület egyedül Kiskunfélegyházán győzött, igaz a korábbi fideszes polgármesterrel szemben, és a testületben is többsége van a fórumnak. Négy kisvárosban – Dunaharaszti, Kiskőrös, Sárospatak és Solymár – úgy nyert a korábbi polgármester, hogy nem volt kihívója. A képviselő-testületek túlnyomó részben (84%) van meghatározó politikai erő, csoportosulás, mindössze 20 kisvárosban olyan a testület összetétele, hogy sem a polgármester csapatának, sem az ellenzékének nincsen többsége.

A tízezer lakos alatti népességű csaknem háromezer település meghatározó részében

(81%) független jelöltet választottak a település élére. A politikai pártok közül a kormányzó pártok szövetsége (17%) volt a legeredményesebb több mint 500 településen szerzett győzelmével. Néhány helyen a baloldali pártok és szövetségei (22 településen), a civil szervezetek (15) és a Jobbik (10) tudott nyerni.

Ha az ország egészét vizsgáljuk, megállapítható, hogy a polgármesterek 77 százaléka független. A pártjelöltek tekintetében

Kategória	Férfi	%	Nő	%	Összesen
Budapest	23	96	1	4	24
Megyei jogú város	22	96	1	4	23
10 ezer feletti város	112	90	12	10	124
10 ezer alatti település	2376	79	616	21	2992
Összesen	2533	80	630	20	3163

kiemelkednek a Fidesz vezette szövetség jelöltjei azzal, hogy 628 helyen, a települések 20 százalékában adják a polgármestert. A tízezernél népesebb települések körében ez az arány viszont 67 százalék. Civil szervezet jelöltje 35 településen lett polgármester. A parlamenti pártok köréből a baloldali önálló vagy közös jelölt 36 helyen, jobbikos polgármester pedig 14 településen van, míg az 52 LMP polgármester-jelöltre egy sem tudott nyerni. A parlamenten kívüli pártok közül van egy polgármestere a Munkáspártnak (Borsodbóta), a MIÉP-nek (Tiszaeszlár) és a Néppárt.hu-nak (Paks) is.

Nemek aránya

Magyarországon a közéletben a nők szerepvállalása meglehetősen alacsony. Az önkormányzati választás eredményeképpen minden ötödik polgármester nő. Ha ezt településkategóriák szerint vizsgáljuk, egyértelműen megállapítható, hogy a női polgármesterek aránya fordított arányban nő aszerint, hogy mekkora a település. Minél nagyobb egy település, annál kevesebb a női vezető, így – értelemszerűen – az arányuk a kisebb településeken jelentősebb.

Parlamentari kísérletezők

Az április 6-i országgyűlési képviselő-választáson néhány olyan polgármester is megkísérelte a törvényhozó testületbe kerülést, aki ekkor nem volt tagja a parlamentnek. Mint ahogy erről korábbi számunkban írtunk, ez a kísérlet nem járt sikerrel. Most tekintsük meg, hogy ezek a nagypolitikai szerepre vállalkozók milyen eredményt értek el otthon.

A tavasszal a szocialista összefogás „színeiben” indult jelöltek közül *Vécsi István* októberben MSZP-jelöltként kihívó nélkül nyert, *Nagy Attila* függetlenként Sellyén győzött (68,14%), míg *Fehér László* Celldömölkön civil szervezet, a CSÖCE színében győzedelmeskedett (62,08%). A Seres Mária Szövetségei párt tavaszi jelöltjei közül függetlenként a névadó Mátraverebélyen (38,67%) és *Mátrai Csaba* Szabadbattyánban (17,22%) vesztett. A másik három SMS jelölt – *Galba Mihály* Bolháson (58,89%), *Tóth István Jánosné* Teskándon (53,43%) és *Horváth István Mihály* Csákánydoroszlón (62,76%) immáron függetlenként megőrizte polgármesteri tisztségét. *Danka Lajos*, aki a Kisgazdapárt–MIÉP színeiben vesztett áprilisban, most októberben Söptén (23,36%) elvesztette a polgármesteri tisztséget. A tavaszi és az őszi eredmények összevetéséből megállapítható, hogy azok a polgármesterek, akik az országgyűlési választáson a saját településükön relatíve jól szerepeltek, azok ősszel is megkapták a választópolgárok többségének támogatását.

Ismétlők

Miközben jelentős vita bontakozott ki arról, hogy a megváltozott körülmények ismeretében fognak-e indulni a korábbi polgármesterek a választásokon, az eredmények ismeretében joggal állítható, hogy a pénzügyi feltételek és körülmények ellenére a túl-

nyomó többség vállalta az ismételt megméretést, annak reményében, hogy képes lesz továbbra is szolgálni a települését. Természetesen, akiknek erre volt módjuk, sokan éltek az utoljára igénybe vehető közszolgálati járadék igénybevételével, illetve a nyugdíjazással. Mindezek ellenére az eredmények ismeretében látható, hogy 2308 helyen az előző polgármestert választották újra. Így a 855 új polgármester csak a települések 27 százalékát jelenti. Természetesen a most megválasztott polgármestereknek nem mindegyike teljesen új, mivel korábbi ciklusokban már gyakorolta ezt a szerepet, vagy alpolgármesterből lett polgármester.

Mindenesetre joggal állítható, hogy a választásokat követően a polgármesterek körében meghatározó (73%) a folytonosság. Kérdés csupán az, hogy a jelenlegi többségében csökkentett bérek tartóssá válásával hányan fognak megválni funkciójuktól.

Legalább 24 éve szolgálók

A mostani választásokon győztes polgármesterek között összesen 167-en voltak olyanok, akik legalább 1990 óta vezetik a településüket. (Arra vonatkozóan nincsen átfogó nyilvántartásunk, hogy közülük hányan voltak előtte tanácselnöki funkcióban is.) A települések több mint 5 százalékát tehát olyan polgármesterek vezetik, akik az elmúlt csaknem negyedszázadban folyamatosan elnyerték a választók többségének bizalmát, és vezették a helyi közösségüket. Ezért minden elismerés megilleti őket. *(Lásd a következőkben a teljes névsort!)*

Megyéenként az érintetteket vizsgálva megállapítható, hogy Békés – Csürhész István (Kaszaper) – és Csongrád – Fekete József (Klárafalva) – megyékben csak egy, míg Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében huszonegy, Baranya és Somogy megyékben húsz tartó-

san teljesítő polgármesterrel találkozhatunk. A több mint két évtizede polgármesterek közül a legkisebb települést a mindössze 28 fős Zalaköveskútot Tolnai István vezeti. Ebben a körben a legnépesebb települést, Gödöllőt Gémesi György vezeti 24 éve. Gödöllőn kívül még három 10 ezer lakos feletti települést vezetnek csaknem negyedszázada ugyanazok, így Hoffman Pál (Tököl), Sütő László (Márcali) és Pásztor Béla (Veresegyház). Pásztor Béla esetében már több mint negyvenéves településvezetési időszakról beszélhetünk. A tartósan ugyanaz a személy vezette települések túlnyomó többsége (91%) község, csupán négy nagyközség és tizenegy város élén áll hetedszer is megválasztott polgármester.

1990 óta folyamatosan polgármesterek

Bács-Kiskun megye (4): Csomor László (Bácsborsód), Pálfi Mihályné (Dunatetétlen), Szabó Gellért Gáspár (Szentkirály), Szabó Zsolt (Ordas)

BARANYA MEGYE (20): Ács Imre (Kisdér), Bite Gyula (Kisasszonyfa), Bónis Imre János (Sámod), Böde Lajos (Hirics), Dicső László (Alsómocsolád), Gondos Gyula (Helesfa), Grätz Erika (Nagypall), Hadra József János (Lánycsók), Hárs József (Bóly), Herman József (Romonya), Jakab Gézáné (Hegyszentmárton), Juhos József (Illocska), Kovács Győző Zsigmond (Boda), Kropp Károly (Szúr), Papp Magdolna Jolán (Felsőegerszeg), Papp Zoltán (Kacsóta), Schmidt Ferenc (Gyód), Troszt József (Görcsönydoboka), Vér József Ottó (Bicsérd), Wágner Antal (Hetvehely)

BÉKÉS MEGYE (1): Csürhész István (Kaszaper)

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE (16): Baráth László (Girincs), Bortnyik Béla (Kázmárk), Búdi Károly (Alsódobsza), Fekete

Jánosné (Sály), Hunyadi Tibor (Kenézlő), Juhász Barnabás (Hejőbába), Matusz János Tamás (Hidvérgárdó), Májér József (Bodrogkeresztúr), Medve Ferenc (Rásonysápberencs), Molnár Tibor (Taktakenéz), Szerna Csaba Géza (Serényfalva), Székely Jenő (Becskeháza), Taskó László (Monaj), Takács István József (Sajósenye), Vámos István Józsefné (Arló), Vécsi István (Ricse)

CSONGRÁD MEGYE (1): Fekete József (Klárafalva)

FEJÉR MEGYE (6): Boriszov Zoltán (Baracska), Gubicza József Lajos (Füle), Kossa Lajos (Aba), Schrick István (Rácalmás), Szloboda Istvánné (Nagyveleg), Tilhof István (Mátyásdomb)

GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE (8): Aller Imre (Kóny), Babos Attila Imre (Dunaszeg), Fodor József (Osló), Molnár Sándor (Vásárosfalva), Molnár Vilmos Sándor (Potyond), Mondovics László (Écs), Rácz Róbert (Börcs), Telekesi József (Rábacsanak)

HAJDÚ-BIHAR MEGYE (3): Bajusz Istvánné (Nagyhegyes), Furák Károly (Újiráz), Olajos Mihály (Szentpéterszeg)

HEVES MEGYE (4): Holló Henrik (Parádsasvár), Kisari Zoltán Szabolcs (Ostoros), Pelle Sándor (Detk), Varga Sándorné (Mónosbél)

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYE (3): Győriné dr. Czeglédi Márta (Jászfényszaru), Molnár Bálint Gábor (Öcsöd), Veres Nándor Mihály (Nagykörű)

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE (5): Aranyosi István (Csém), Maszlavér István (Naszály), Nagy György (Szomor), Pölöskei József (Réde), Schunder Tibor (Baj)

NÓGRÁD MEGYE (14): Agárdi András (Ösagárd), Beszkid Andor (Rimóc), Dombai Gábor (Drégelypalánk), Illés Mária Rozália (Debercsény), Lénárt Dezső (Etes), Markó Antal (Szügy), Moravcsik Ferenc (Ecseg), Nagyvá-

radi István (Felsőtold), Pintér Bertalan (Nógrádsáp), Schmidt Józsefné (Berkenye), Szántó József (Cserhátsurány), Szentes Attila (Ságújfalu), Verbói Gábor József (Nógrádmegyer), Vincze László (Mátraszele)

PEST MEGYE (8): Gémesi György (Gödöllő), Hoffman Pál (Tököl), Kóta István (Szigetcsép), Kovács István (Letskés), Kovács István (Örkény), Madarász István (Iklad), Mocsáry Balázs Dénes (Csévharaszt), Pásztor Béla (Veresegyház)

SOMOGY MEGYE (20): Berényi Sándor (Somogyzentpál), Dudás János Márkné (Szentborbás), Feledy Gyula (Kötcse), Gadányi István (Táska), Hoffman Ferenc (Kára), Horváth Margit (Patosfa), Kiss Pál (Komlósd), Kónya László (Tikos), Kovács Ernő (Gölle), Kovács Zoltán (Berzence), Lassu István (Lábad), Lenkey Tibor (Som), Lőrinczné Kiss Ilona Margit (Somogyjád), Marton István (Főnyed), Matyók József (Lakócsa), Mecseki János (Kercseliget), Nyitrai István (Bőszénfa), Sütő László (Marcali), Szegvári József Ferenc (Büssü), Végh László Gábor (Kisbajom)

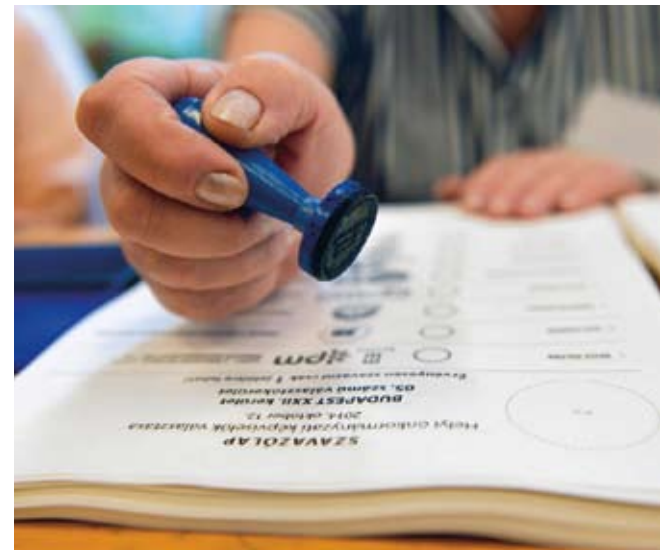
SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE (21): Bardi Béla (Gyulaháza), Berencsi Béla (Ibrány), Csák István (Terem), Csoma Tiborné (Nyírkércs), Daróczi Gábor (Barabás), Ésik Bálint (Tiszamogyorós), Hódi Miklós (Ör), Hovánszki György (Nyírlugos), Jenei Sándor (Nyírkáta), Kalinák József János (Anarcs), Karácsony Sándor József (Nagyszekeres), Kemecei László (Tiszanagyfalva), Kiss István (Apagy), Krakó Adolf (Nagyhódos), Lapos István (Tiszaszalka), Mosolygó Miklós (Ura), Nagy Béla (Szabolcsveresmart), Pethő András (Pátyod), Petri István (Rápolc), Révész Dezső (Nyírtét), Tarcza György József (Csegöld)

TOLNA MEGYE (3): Bondorné Nagy Ibolya Julianna (Dalmand), Csoma József (Györe), Höfler József (Kisvejke)

VAS MEGYE (14): Annár István (Rábatötös), Balogh Ernő (Velemér), Desits József (Vasasszonyfa), Farkas László (Bögöt), Fukszberger Imre Lóránt (Csehimindszent), Krenner Róbert Károly (Csempezkopács), László Kálmán Ervin (Nemeskocs), Markó Sándor (Szatta), Nagy István (Pácsony), Nagy Károly (Nyögér), Patyi Elemér (Bögöte), Pál László (Hegyhátszentmárton), Szabó József (Vasszilvágy), Szemes István (Ják)

VESZPRÉM MEGYE (6): Bódis József Tibor (Zalaerdőd), Cseh Lajos (Döbrönte), Kiss Lajos (Bakonyság), Schumacher József Pál (Balatoncsicsó), Stankovics Ferenc (Nóráp), Szabó Ferenc (Kiscsős)

ZALA MEGYE (10): Gál Lászlóné (Pusztaderics), Marczin György (Magyarszerdahely), Molnár Jánosné (Szentmargitfalva), Nemes Kálmán (Kerkafalva), Pál Zoltán (Kerkaszentkirály), Tislér István (Tótszerdahely), Tolnai István (Zalaköveskút), Tóth László (Csapi), Vajmi Ferenc (Ortaháza), Varga Imre (Zebecke)

A költségvetés függvényében

A jövő évi költségvetésben nominálértékben mintegy 20 milliárd forinttal csökken az önkormányzatok támogatása. Háromszáz településen beszélhetünk valóságos önkormányzatról, a többi település a költségvetés függvényében kap mozgásteret, kevés önerős önkormányzati fejlesztésre számíthatunk. Schmidt Jenő TÖOSZ-elnök véleménye a jövő évi költségvetés önkormányzati vonatkozásairól. (Lejegyezte Kolin Péter.)

A TÖOSZ elnöke a költségvetési törvény alapján úgy véli, 2014-hez képest csökkeni fog az önkormányzatok mozgásteret. Az önkormányzati támogatás mintegy 20 milliárd forintos csökkenése nagy részben abból adódik, hogy az előterjesztés szerint a kormányzat az iparüzési adóalapnak nem 0,5, hanem 0,55 százalékát számítja be. Ezt a 20 milliárd forintot a nagyobbak kötelezően a feladatok ellátására fogják költeni.

A belső szerkezetet figyelembe véve szinte valamennyi feladatfinanszírozási alapérték marad, a gyermekétkeztetés némileg pozitív irányban változik. *Schmidt Jenő* szerint nagy változás lesz – bár még nem tudjuk pontosan felmérni –, hogy a szociális támogatások területén megszűnik a 90-10 százalékos arány, mely szerint 90 százalékot áll az állam, 10 százalékot pedig az önkormányzatok biztosítanak. Ebben a rendszerben teljes átrendezés várható, vélhetően 70 százalékra csökken az állami támogatás és 30 százalék marad az önkormányzatokra.

Úgy rendeződik át a rendszer, hogy bizonyos szociális támogatások, melyeket nem kötelezően nevesít a szociális törvény, azokat az önkormányzatok helyi rendeletben a 2015. február 28-ig kell, hogy szabályozzák. Nem kötelezően: adható vagy nem adható támogatás formájában – ezt eldöntik.

A TÖOSZ elnöke szerint ez a megoldás azért kétélű, mert bizonyos adóerő képesség alatti önkormányzatok az eddigi szociális támogatást megkapják, azok a települések viszont, amelyek fölötté vannak, nem részesülnek benne. Nekik saját költségvetésből kell állniuk a kiadásokat. Ez nagyjából

azt a 300 települést fogja érinteni, ahol az adóbevétel lecsapódik. Ezen önkormányzatok összes adóbevétele nagyságrendileg 700 milliárd forint, ebből eddig 400 milliárdot a feladatok ellátásába kötelezően beszámolt a magyar államháztartás, így 300 milliárd forintnyi mozgásterük maradt. Ez az összeg jövőre a változások miatt csökkeni fog.

Schmidt Jenő hiányolja, hogy a szociális területen bekövetkezett változások kérdésében nem volt szakmai egyeztetés, a szociális feszültségek és problémák kezelésében pedig az önkormányzatok így megfelelő mértékű garantált állami támogatás nélkül maradnak.

Az egészségügyi rendszer jelenlegi helyzetében még nem látható, hogy mi lesz a reform vége, meddig kell a kistélepüléseknek saját forrásból kiegészíteniük a kötelező háziorvosi ügyelet finanszírozását. „Azt látjuk, hogy a szociális ellátásban a gyermekjóléti és családsegítő szolgálatot csak úgy látják el az önkormányzatok, hogy ha a két szolgáltatást összevonják. Ez jó pár önkormányzatot érint majd” – tette hozzá a szövetség elnöke.

Minimális fejlesztési támogatást tartalmaz a költségvetés. Nagyon kevés lesz az önerős fejlesztés, uniós fejlesztések esetén beruházási alapokhoz kell majd fordulni.

A működtetéshez nincs pályázati forrás, ezért Schmidt Jenő szerint jó lenne, ha visszaszajonna a területi kiegyenlítő támogatás. Ez a kötelező önkormányzati feladatokat segítené. Fejlesztésre a nagyobb önkormányzatok talán még képesek beruházni, a kicsik azonban biztosan nem.

A TÖOSZ elnöke pozitívumként emelte ki, hogy az Önkormányzatok Nemzeti Együttműködési Tanácsának (ÖNET) december 1-jei ülésén a kormányzattal folytatott egyeztetésen a négy országos önkormányzati szövetség elérte – számos felvetett javaslatot nem fogadtak el az egyeztetésen résztvevő minisztériumi vezetők –, hogy az adósságkonszolidációban nem részesült települések számára, fejlesztési célokra elkülönítsenek egy 10 milliárd forintos keretet. Hozzátette, hogy a közmunka támogatásának megemelésével kapcsolatos TÖOSZ-javaslat (az eddigi 90 helyett 100%) elfogadásával kapcsolatban is bizakodó, és lát esélyt annak módosítására.

A közfoglalkoztatási rendszer további bővítése kapcsán ez elengedhetetlen volna, ugyanis a rendszer további bővítése nem lehetséges (270 milliárd Ft szerepel a jövő évi tervekben), amíg nincs kellő számú, megfelelő képzettségű és megfizetett munkavezető, aki képes szervezni és ellenőrizni ezt a tevékenységet – tette hozzá.

A szövetség elnöke továbbra is kifogásolja, hogy a törvény nem rendelkezik a polgármesteri bérrendezésről, illetve a közsféra bérfejlesztéséről – ezzel kapcsolatban nem jutottak közös nevezőre az ÖNET egyeztetésén sem. Véleménye szerint ez a kérdés komoly feszültséget okoz a települések sokaságában.

Arra a kérdésre, hogy a nagyobb és tehetősebb városok – szolidaritási elv alapján – csökkenő támogatásával az önkormányzatok adókiivetési mozgásterének bővítésével kapcsolatban mi a véleménye – Schmidt Jenő úgy reagált, hogy a szolidaritási elvvel egyetért, ha azonban a megtakarított összegből nem juttatnak a szegényebb településnek, az hátrányosan érinti a szektort.

Hozzátette: jobban örülne annak, ha ezeken a nagytelepüléseken a befolyó adóbevételek inkább egy alapba kerülnének, és abból fejleszthetne a többi önkormányzat is, illetve nem üzemeltetési költségekre, vagy éppen szociális juttatásokra használnák fel. Ez egy kettős megközelítési mód. Egyrészt azt mondja az állam: megengedem az adókiivetést, de mivel „én engedem meg, én is rendelkezem vele”.

Schmidt Jenő szerint ez azért rossz irány, mert ettől a ponttól sérül az önkormányzatiság, ugyanis nem lesznek igazi önkormányzati közösségek. Ma olyan 300 településről beszélünk, amelyik önkormányzó, a többi abszolút a költségvetés függvényében kap mozgásteret, ami lassan a nullához közelít – hangsúlyozta Tab város polgármestere.

Az önkormányzatok adókiivetési lehetőségével kapcsolatban elmondta, hogy a magyar társadalom – véleménye szerint – túladóztatott. A szolgáltatásoktól szinte mindenre lehet adót kivetni. De hogyan, amikor azt ellenőrizni is kell valahogy? – tette fel a kérdést Schmidt Jenő. Valószínű, hogy például ahogy a paraszolvenciánál is megbukott az az elv, hogy önbevalló legyen az orvostársadalom, vélhetően a szolgáltatási szektorban sem működne ez a megoldás. Ami egzaktan elképzelhető, az a vagyontárgyak megadóztatása. E tekintetben már történtek önkormányzati próbálkozások adók kivetésére. Az elnök álláspontja szerint a földadó jöhetett volna szóba, ami a kistelepüléseknek jelenthetett volna bevételt, azonban ez a fölvetés óriási közfelháborodást vont maga után. Jelenleg nincs olyan kategória, amelyre ésszerűen be lehetne vezetni valamiféle új adóemet. Adókiivetés esetén ugyanis számolni kell azzal is, hogy annak beszédesi költségei mennyibe kerülnek...

Kérdőjelek...

Az alábbiakban összeállítást olvashatnak polgármesterek leveleiből, amelyeket a településvezetők a TÖOSZ felhívása alapján írtak az országgyűlési képviselőjüknek. A levélrészleteket név nélkül tesszük közzé, mivel a konkrét példák általános problémákat tükröznek, és jól jelenítik meg a jelenséget név nélkül is. Bevezettképpen Hernádszentandrás polgármesterének, Üveges Gábornak Orbán Viktor miniszterelnökhöz írt nyílt leveléből közlünk részleteket, amelyek elsődlegesen a változtatás lehetséges negatív következményeire hívják fel a figyelmet.

„Magyarország számos kistelepülése szellemileg is leépült az elmúlt 25 esztendőben. Nem született politikai akarat, nem volt politikai és gyakorlati tudás ezen tendencia megfordítására.

Nem erősödött meg itt (sem...) a civil szféra, nem vált központi katalizátorrá a vállalkozói szektor.

Az üde kivételek ott alakultak ki, ahol egy elhivatott és innovatív vezető – legtöbbször segítők nélkül – napi 24 órában közösséggé kezdte formálni települését.

Hosszú évek alatt ezeken a helyeken viszatért az Élet, megjelent a Funkció, a múltba vágyódást felváltotta az ígéretes Jövő valószínűsége.

Nem mellesleg, épült a Csapat, megjelent a civil erő, egymást gerjesztő, sokszor gazdasági potenciált hozó változások indultak el...

A kiindulási pont legtöbbször: a még létező potens vezető személye...

Fontos tény, hogy minél kisebb egy település, annál nagyobb szerepe van a változtatásokban, a saját arculat megtalálásában és annak kiépítésében, fenntartásában a polgármester személyének.

Az ország egyre több pontján fellelhető, és egyre többször mintaként idézett »legjobb gyakorlatok« háttérben szinte kivétel nélkül a feladatot hivatásának érző rátermett, és a teljesítményorientált szektorok minőségét elérni képes polgármester áll.

A 24 órás településmenedzseri hivatás – mely nem azonos a funkciót csupán a klasszikus közigazgatási teendők mértékével súlyozó feladatkörrel – megbecsültsége és elősegítése az egyik nagyon komoly záloga a vidékfejlesztés fenntartható sikerének Magyarországon.

A vidékfejlesztés eredményességének kulcsa a kistelepülések megerősödése.

A fenti gondolatok egyaránt tükrözik több mint ezer kistelepülési vezető véleményét, melynek figyelmen kívül hagyása nem a demokratikus és civilizált berendezkedések sajátja.

Polgármesteri levélrészletek

„Lehet, hogy a kistelepüléseinken nem kifejezetten a klasszikus polgármesteri teendőket látjuk el. Ezzel nem is vitáznék, de ettől bizonyos értelemben sokkal többet vállalunk. Főállású polgármesterként – alkalmazottként nehéz lenne a község ügyeit intézni – az örökös spórolás jegyében még egy hivatalos sincs a faluban a leveleket és nyomtatványokat is én vagy a falugondnok kézbesíti. Panaszkodhatnék – laikusként – arról, hogy pszichiáterként viselkedem munkások és lakók körében, majd a falu bolondjának érzem magam, végül késő este, mikor hazatérök egy kiüresedett senki vagyok, de családapaként, a családom egyik tagjaként még helyt kell állnom.”

„Az eddigi 135 275 Ft helyett a tiszteletdíjam 74 800 Ft lett, ami szinte megalázó, elfogadhatatlan. 60 475 Ft csökkenést jelent. A polgármesteri tiszteletdíj a közmunkás bérszint alatt van, ami a hozzá kapcsolódó felelősség miatt nem összehasonlítható.”

„Tudja-e Ön, hogy a községbe még a benzint is a szomszédos településről kell szállítani, és ezt ki más teszi, mint a polgármester? Ha eszközt, gépet, vagy éppen cementet, festéket kell beszerezni, azért ki más megy, mint a polgármester? Tudja-e Ön, hogy a községben nincs egyetlen felsőfokú végzettségű személy sem, de még csak egy olyan szakember sincs, aki távollétben megfelelő irányítást lásson el? Tudja-e kedves képviselő úr, hogy a saját autót használom a fent említett eszközök beszerzéséhez, hogy nekem kell szakemberek után járni, pl. ha festés van vagy csőtörés, hogy én vásárolok meg a tisztítószert, szervezem a rendezvényeket, a vendégek fogadását... stb?”

„Tehát a feladatok és a felelősség megmaradt, viszont az ellenszolgáltatás, a tiszteletdíj jelentős mértékben csökkent. 57 százalékkal kevesebb az ellenszolgáltatás mértéke most, mint az előző ciklusban. A képviselőtestület egyetlen tagja sem érti, hogy miért kellett ezt a törvényi szabályozást elfogadni.”

„Két felsőfokú diplomával rendelkezem, 2014-ben hetedik alkalommal nyertem el a választópolgárok bizalmát, s választottak meg polgármesternek. Az 1300 lakosú község minden szempontból hátrányos helyzetű település. A lakosságból 240 fő nyugdíjas. A 2014. október 1-jei állapotnak megfelelően szeretném számokkal bemutatni a település szociális helyzetét: foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesül 120 fő, rendszeres szociális segélyben részesül 66 fő, közmunkások száma 108 fő, összesen: 294 fő. Lakásfenntartási támogatást 228 család kap.

Egy ilyen összetételű településen a polgármester egyben pedagógus, pszichológus, szociális munkás, pályázatíró és lebonyolító is.”

„Választások előtt az illetményem 464 000 Ft volt, ebből 440 000 Ft az alapilletmény, 24 000 Ft nyelvpótlék. Választások után: alapilletményem 299 200, nyelvpótlék: 23 190 Ft, összesen 322 390 Ft. Egyetemi végzettséggel rendelkezem, vidékfejlesztési agrármérnöki diplomám, valamint középfokú angol nyelvvizsgám van.

Mindezek mellett egy sikeres választás után a jövedelmem jelentős részét elveszítettem. Összehasonlításképpen: a vezető óvónő jelenlegi bére: havi 356 400 Ft. Egy beosztott óvónő havi bér 273 000 Ft, és a többi óvónő is hasonló fizetési szinten van. A jegyző, aki a közös hivatalhoz tartozó négy település hivatalát vezeti, havi bére: 497 300 Ft.

Száz járás előttünk...

A MANORKA projekten belül külön munkacsomag jött létre „Járási és önkormányzati hivatalok együttműködésének erősítése” címmel, melynek mentora a Magyar Köztisztviselők, Közalkalmazottak és Közszolgálati Dolgozók Szakszervezete. A száz járást érintő kétnapos tréningorozat jövő év elején indul. A helyi együttműködésben tapasztalható problémák és akadályok feltárására vállalkozó képzésről, a szakszervezet munkájáról és aktuálpolitikai kérdésekről Boros Péternével, az MKKSZ főtítkárával Kolin Péter beszélgett.

– Az MKKSZ kilenc másik partnerrel együtt részt vesz a MANORKA projektben, amelynek keretében a járási és az önkormányzati hivatalok kapcsolatainak fejlesztésére, a formális és informális együttműködés lehetőségeinek javítására vállalkoznak. A program keretében megyei és járási találkozót, fórumokat szerveznek, illetőleg 100 járásban tartanak tréningeket. Mikor indul az országjárás, és hol lesznek képzések?

– Januárban kezdődik a trénerképzés, ezt követően indulhatnak a tréningek. A járási helyszínek kiválasztása pályázati úton történik. A képzés résztvevői a járási, illetve a polgármesteri hivatalok tisztségviselői, munkatársai, helyszínenként 15-20 fő. A képzés eredményességének alapvető feltétele, hogy mindkét oldalról részt vegyenek az együttműködés meghatározó szereplői. A járásokról feltétlen számítunk a hivatalvezetőkre és helyetteseikre, az önkormányzatirodára, továbbá az együttműködésben leginkább érintett szakhatóságok felelős vezetőire, valamint a hivatali ügysegédekre. Az önkormányzatoknál – az adott járás településszerkezetének és hivatali struktúrájának megfelelően – célszerűen kell bevonni az együttműködés kulcsszereplőit, a jegyzőt, az osztott hatáskörű területek felelős hivatali vezetőit, a települési polgármes-

tereket, alpolgármestereket. Mindkét oldalon fontos lenne a szakszervezeti képviselők jelenléte. Az elmúlt hónapokban az országot járva azt tapasztaltuk, hogy a kormányhivatali vezetők nyitottak a programunkra, hiszen érdekük, hogy ez a finomhangolás megtörténjen, és ugyanezt tapasztaltam az önkormányzati oldalon is. A járási és az önkormányzati együttműködés megerősítésére irányuló projektem felelőse a Magyar Köztisztviselők, Közalkalmazottak és Közszolgálati Dolgozók Szakszervezete (MKKSZ), az előkészítésben és megvalósításban aktív szerepet vállalnak a projekt kormányzati partnerei, a Miniszterelnökség és a Belügyminisztérium.

– Az MKKSZ által képviselt közzszolgálati tisztviselők részben a kormányzati irányítású kormányhivatalokban (kormánytisztviselők), részben az önkormányzati irányítású polgármesteri hivatalokban (köztisztviselők) dolgoznak. Mindkét terület képviseletében vannak szervezeteik és tagjaik. Ennek megfelelően az érem mindkét oldalát ismerik a járási hivatalok kialakítása kapcsán, melynek elsődleges célja az államigazgatási és az önkormányzati feladatok szétválasztása volt. Milyen visszajelzések érkeztek önökhöz a hivatalok (együtt) működésével kapcsolatban?

– Az MKKSZ képviseli az önkormányzati köztisztviselőket és a kormányzati irányítású kormányhivatalokban dolgozó kormánytisztviselőket. Az MKKSZ-nek 500 munkahelyi szervezete van, tagjainak mintegy négyötödét e két területet képviselők alkotják, a maradék egyötöd pedig közalkalmazott. Az államigazgatási és az önkormányzati feladatok átszervezése az MKKSZ csaknem 10 ezer tagját jelentősen érintette mindennapos munkájuk során. E téren jó példák és problémák egyaránt voltak és vannak. A visszajelzéseket a tisztségviselőkkel folytatott beszélgetések során és az MKKSZ rendezvényein gyűjtöttük egybe. Utóbbiakra meghívtuk a Miniszterelnökség illetékes képviselőit, így közvetlenül szerezhettek információkat a munkatapasztalatokról. Parlamenti döntésre vár egy törvénymódosító javaslat (T/2329.számú), amelynek elfogadása esetén 2015 márciusától az átszervezés tovább folytatódik. Jelenleg, az átszervezés előkészítési időszakában fontos, hogy a további átalakítás már egy kialakult rend-

szere épüljön. Az átszervezéssel az eddig önkormányzati hatáskörbe tartozó szakigazgatási szervek beolvadnak a járási hivatalokba, illetve a fővárosi és megyei kormányhivatalokba, ezzel megszűnik az úgynevezett kettős irányítás is, amit a szakigazgatási szerveknél foglalkoztatott MKKSZ-tagok is problémaként jeleztek. Végső formát ölt a kormányhivatali struktúra. Egy hatalmas létszámot foglalkoztató kormányzati irányítású szervezet jön létre, amely átveszi az utolsó államigazgatási feladatokat az önkormányzatoktól, így teljesen átalakítja a polgármesteri hivatalok feladatkörét. Az előkészítési szakasz munkálatainak dandárja most folyik, ezek kapcsán sajnos létszámleépítésekről is tudomásunk van. A törvény életbe lépése a vezetői szinteken is változást jelent, mivel bizonyos szervek integrálódnak a járásokhoz.

– *Mi lehet az elsődleges feszültségforrás a két hivatal dolgozóinak között?*

– Emberi dolgok. Ha például valakitől elvesznek valamilyen feladatot – gondolok itt az önkormányzati feladatokra –, akkor eleinte biztos örül, hogy kevesebb dolga lesz, de lehet, később ezt már másképpen értékeli. A korábban már említett változások, amennyiben megvalósulnak, teljesen egyértelművé teszik: az önkormányzatoknál szinte csak a településüzemeltetéssel és fejlesztéssel kapcsolatos feladatok maradnak. Nem lesznek könnyű helyzetben az önkormányzatok a szociális segélyezéssel kapcsolatban sem, hiszen a saját erőt is – amennyiben van lehetőségük rá – biztosítaniuk kell. Sajnos azt is látjuk, hogy egyre több szegény ember van, úgyhogy erre valószínűleg kiegészítő forrásokat kell biztosítani az államnak. Meggyőződésem, hogy vannak települések, amelyek saját erőből ezt nem tudják kigazdálkodni.

Nagyon sok helyen egy épületben van a kormányhivatal és az önkormányzati hivatal. E tekintetben új feszültségforrás érezhető. Úgy tudjuk ugyanis a kormányzattól, hogy folyamatban van a közszolgálati életpálya előkészítése, amely jelen elképzelések szerint csak a kormánytisztviselőkre vonatkozna, kihagynák az önkormányzati köztisztviselőket. Esetükben ez 2016-tól jelentős bérhátrányt idéz majd elő. Az MKKSZ-nek az a törekvése, hogy meggyőzze a kormányt arról: célszerűbb lenne az átjárhatóság biztosítása érdekében az életpálya törvényt kiterjeszteni a köztisztviselőkre is.

– *A MANORKA immár a második közös projekt a TÖOSZ-szal és a norvég testvér-szervezetekkel, amelynek végrehajtásában az MKKSZ részt vesz. Mit gondol a norvég példáról, előbbre járnak nálunk a kormányzattal való tárgyalások hatékonysága terén?*

– Örömteli számomra, hogy a második norvég projekt kapcsán kicsit mélyebben is megismerhettem Norvégiát. Az együttműködő társadalmat, ahol addig tárgyal a kormány a munkavállalókkal és a munkaadói szervezetekkel, amíg meg nem győzi az egyik fél a másikat a saját álláspontjának a helyességéről.

Úgy gondolom, hogy Norvégia azért gazdag társadalom, mert céljaik megvalósítását közös elhatározásra tudják alapozni. Ezt a fajta hozzáállást sajnos nem mindig tapasztaljuk Magyarországon.

– *Korábban azt mondta, hogy a kormány a helyi önkormányzatiság kiüresítésére törekszik és a cél a járási önkormányzatiság létrehozása, amely ellentétes lenne az ügyfelek érdekeivel. Kifejtené egy kicsit bővebben, hogy mit gondol ezzel kapcsolatban?*

– Igen, azt látom, hogy az államigazgatási feladatok elvételével egyértelműen a helyi önkormányzatok kiüresítése tapasztalható. A polgármesteri javadalmazásnak a változatlansága, vagy éppen a kistelepeleken a csökkentése is ebbe az irányba mutat. Bizony megalázó az a polgármesteri javadalmazás, amely a kistelepeleken a közmunkás bérrel közel azonos. Véleményem szerint ez is arra irányul, hogy ne legyen a tisztségre jelentkező, ez előidézője lehet annak, hogy a jövőben kevesebb önkormányzat legyen. Hiszen ha csökkent feladat és nincs a polgármesteri tisztségre vállalkozó, akkor célszerű az összeszervezéseket végrehajtani, ezáltal az önkormányzati működésnek kevesebb lesz a forrásszükséglete.

– *Milyennek ítéli a munkavállalók és munkáltatók közötti párbeszédet? Milyen tendenciákat látnak, és hol lehetne javítani ezen?*

– Van helyi szintű párbeszéd. Az MKKSZ arra törekszik, hogy jelen legyen az önkormányzati hivataloknál is. Ezt partnerséggel, együttműködéssel, a polgármesterekkel való kapcsolat révén igyekszünk elősegíteni. E tekintetben igen kedvező számunkra a TÖOSZ-szal kialakult jó kapcsolatunk. A közalkalmazottak esetében legfőbb prob-

lémát a többletjuttatások csökkenése, megszűnése okozza. Például hat éve nem változtak a keresetek. Az anyagi helyzet, valamint a motiváció hiánya a minőségi közszolgáltatás rovására megy. Úgy vélem, nagyon jó együttműködő partnerek vagyunk minden szakmai és érdekvédelmi témában a kormányzattal, de a felvázolt anyagi helyzet alapján megpróbálunk nyomást gyakorolni a munkáltatóra – a kormányra.

– *A miniszterelnökséget vezető miniszter októberben jelentette be: a kormány belevág az államreformba 2-be, amely érinteni fogja a minisztériumok létszámát, a területi közigazgatást és az ügyintézésről szóló hatályos törvényeket. Lázár János tarthatatlannak ítélte meg, hogy 4,1 millió adófizetőből csaknem 1 millió az államtól kapja a fizetését. Önök mely területeken számítanak leépítésekre, és milyen eszközök vannak a szakszervezeteknek a közszolgálati dolgozók munkahely-megőrzése védelmében?*

– A statisztikai hivatal adataira alapozunk. Eszerint nemzetgazdasági szinten a foglalkoztatottak száma összesen 2 802 900 fő, a

közszféra aránya pedig az összes foglalkoztatotthoz viszonyítva 24,7 százalékos. Érdemes megtekinteni, hogy néhány fejlett országban hogy néz ki a közszolgálatban foglalkoztatottak aránya. Hozzá kell tenni, hogy természetesen eltérő a közszféra feladatköre az egyes országokban, de azért az arányokat látni kell. Érdekes módon, a fejlett országok zöme, nagyobb arányban foglalkoztat közszférában dolgozókat.

A munkahelyek megőrzésével kapcsolatban készülünk szakmailag a tárgyalásokra. Jelizértékűnek tartjuk, hogy nemcsak a Miniszterelnökségnél, hanem a többi kormányhivatalban is napi 10 órát dolgoznak a kollégák. Hozzá kell tennem, hogy ha a 21 napos ügyintézési határidő 15 napra viszik le, akkor a feladatok még inkább tornyosulni fognak. Vannak különösen kritikus területek, mint például a földhivatal vagy a növényegészségügy, ahol jelenleg is folyamatos túlórázással tudnak csak teljes szolgáltatást nyújtani az ügyfeleknek.

– *Mostanában újszerű kampányelemeket is láthattunk az MKKSZ figyelemfelhívó ak-*

cióiban, és azt is látjuk, hogy két nap alatt a közösségi média segítségével emberek ezreit mozgatják meg. Mennyire használhatók az Önök munkájában a modern infokommunikációs eszközök?

– Próbálunk a média igényeinek megfelelni, valamint igyekszünk figyelemfelkeltő akciókkal társadalmi szimpátiát kivívni. Élünk a közösségi média eszközeivel a Facebookon is. Szeretnénk a fiatalokhoz eljutni, őket megnyerni, a körükben használt kommunikációs lehetőségek segítségével. Egyébként pedig minden rendezvényünk előkészítésekor felhívjuk a résztvevők figyelmét: kötelességük magukkal hozni egy 35 év alatti fiatalt. Elsősorban azért, hogy megismerjék a tevékenységünket, mit is teszünk, miről is szól ez a szakszervezet, és az így szerzett tapasztalatokat adják át társaiknak.

– *Olvassuk és látjuk, hogy az MKKSZ fiatal tagjai is egyre aktívabbak. Hogyan állnak a tagtoborzással? Miért érdemes manapság MKKSZ-tagnak lenni?*

– Elsősorban azért, mert egyedül nehezebb a problémákat megoldani. A bérharc csak közösségi erő felmutatásával lehet eredményes. Jó olyan őszinte közösséghez tartozni, ahol el lehet mondani a gondokat. Megoldást próbálunk találni a szegénységre, arra, hogy hogyan lehet szakmailag előbbre lépni. A régi, hagyományos szolgáltatásaink mellett (tagsági kártyánk kedvezménykártya is egyben, segélyezünk, üdültetünk) új utakat is keresünk.

Vannak európai kapcsolataink, szeretnénk megtörni a szakszervezetekről alkotott sztereotípiákat. Szemléletünk egyik legfontosabb eleme: arra törekszünk, hogy egy-egy helyzetet, feladatot hogyan tudunk pozitívan megoldani.

Közszolgálatokban foglalkoztatottak aránya néhány európai országban	
Ország	Százalék
Románia	21,6
Hollandia	34,7
Németország	31,4
Dánia	40,9
Belgium	39,0
Ausztria	29,4
Magyarország	24,7

Forrás: ILO

Nők, nők, nők...

Szerző: Lüttmerdingné Balla Mónika, a TÖOSZ koordinációs titkára

Augusztus 27-e és szeptember 8-a között bonyolították le a MANORKA projekt Esélyegyenlőségi Pilot programja keretében azt a hat workshopot, melyek központi témája a nők társadalmi szerepe volt, azon belül a munkaerő-piaci nehézségeik, a munka és magánélet egyensúlya, valamint a női esélyegyenlőség helyzete Norvégiában, illetve Magyarországon. A rendezvénysorozat Bükön kezdődött, Szentendrén, Hidegkúton, Abasáron, Etyeken folytatódott, majd Bükön zárult le.

Augusztus 27. Bük

Az Esélyegyenlőségi Pilot program keretében az első workshopot *A nők munkaerő piaci nehézségei, atipikus foglalkoztatási formák* címmel rendezték meg a Vas megyei Bükön. Köszöntőjében *Németh Sándor*, a házigazda település polgármestere ismertette a Norvég Alap támogatásával megvalósult intézményfejlesztést, és reményét fejezte ki, hogy a MANORKA projekt segítségével a nők esélyegyenlőségének ügyében is sikerül új ismeretekre és kapcsolatokra szert tenni. Külön megköszönte *Németh Violetta* városi képviselő asszony személyes szerepvállalását és munkáját.

Agh Ernőné, a Vas Megyei Kormányhivatal főigazgatója köszöntőjében konkrét számokkal támasztotta alá, hogy a közigazgatásban mekkora szerepet játszanak a nők, és a kormányhivatal milyen módon segíti a kisgyermekes anyákat. Ismertette, hogy az utóbbi időkben milyen intézkedésekkel segítik a nők visszatérését a munkaerőpiacra, és a gyermekvállalást. *Zongor Gábor*, a TÖOSZ főtítkára átfogó tájékoztatást adott a norvég-magyar

önkormányzatok kapacitásépítési programjáról, a MANORKA projektről. Részletesen kitért a 4. munkacsomagra, a nők és férfiak közötti esélyegyenlőség elősegítése ügyében végzett tevékenységre.

A MANORKA projekt esélyegyenlőségi kísérleti programjában *Németh Violetta*, Bük Város Önkormányzatának képviselője, és a norvég partnertelepülés – Steinkjer – alpolgármester asszonya, *Grete Bækken Mollan* dolgozik együtt. Bük két programot is megvalósít a pilot program keretében a nők munkaerő-piaci szerepének erősítése céljából. Az első rendezvényen a képviselő asszony a nők munkaerő-piaci helyzetfelméréséről végzett kutatás eredményéről számolt be.

Németh Violetta bemutatta a projekt keretében általa készített *Nők és férfiak esélyegyenlőségének tanulmányozása, különös tekintettel a kisgyermekes anyák munkaerő-piaci helyzetének felmérésére* című kiadványt.

A szakmai konferencia utolsó előadását *Harangozóné Vigh Ilona*, a Vas Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ szakmai igazgató-helyettese tartotta. A tájékoztató át-

fogó képet nyújtott a nők helyzetéről a munkaerőpiacon, a problémákról és nehézségekről. A vitában elsődlegesen az atipikus foglalkoztatási formák hazai megvalósításának lehetőségeit taglalták a hozzászólók.

Szeptember 1. Szentendre

A következő workshop helyszíne Szentendre városa volt, a rendezvény címe: *Nők a nőkért, avagy Nőiesség norvég szemmel*. A szentendrei intézményvezetőket, vezető politikusokat, köztisztviselőket, lakosokat *Di-etz Ferenc*, Szentendre akkori polgármestere köszöntötte. Bevezetőjében elmondta, hogy Szentendre milyen sokat tett a nők-férfiak esélyegyenlőségének témakörében, ismertette a Szentendre *„Nőkre szabott város”* kezdeményezést, amelyet nem a törvényi előírások hívtak életre, hanem az az alapvető igény, hogy a nők számára is meg kell teremteni az esélyt a munkavállalást a családi élettel és a szabadidővel összeegyeztethető körülményekre, s a városstervezés eszközeivel a nők, családok számára is élhető várost kell kialakítani. A polgármester kiemelte, hogy a kulturális értékek védelme, az esélyegyenlőség körülményeinek megteremtése az európaiság alapvető ismérvei, amelyek nélkül nem létezhet szociális kohézió, szolidaritás.

Zakar Ágnes, szentendrei képviselő, a TÖOSZ Norvég–Magyar önkormányzatok kapacitásépítési programja, a MANORKA projekt egyik pilot résztvevője ismertette norvég tanulmányútjának tapasztalatait. Előadásában beszélt a nők helyzetéről Norvégiában, valamint arról, hogy Európában itt a legmagasabb a születési ráta, valamint itt a legjobb a nők teljes munkaidőben történő foglalkoztatásának aránya is. A nők közéleti szerepe szintén jelentős. A képviselő asszonynak módja volt bepillantani számos közintézmény mindennapjaiba, ellátogatni a helyi óvodába, iskolába, szociális otthonba, önkormányzati hivatalba, kulturális központba, szociális és egészségügyi irodába, találkozott nődolgozókkal, intézményvezetőkkel, politikusokkal.

Norvégiában fontos szerepe van az önkéntességnek. Stangében külön önkéntes központ működik, amely a munkát keresőket és

a munkát felajánlókat kapcsolja össze, a munkamegosztás területei: kertészkedés, bébiszitterkedés, szállítás stb. Az önkéntes központ egy állandó munkatárssal működik, aki a polgármesternek tartozik beszámolási kötelezettséggel. A képviselő asszony a norvég tapasztalatok alapján kívánja bővíteni Szentendre „Nőkre szabott város” projektjét. A norvég példához hasonlóan egy önkéntes központot kíván létrehozni, bővíteni szeretné az önkormányzat által támogatott nyári táboroztatások körét, valamint a város nő- és családbarát fejlesztéseinek (kismamák számára fenntartott parkolók, játszósarkok, parkok, játszóterek fejlesztése, számuk növelése) folytatását szorgalmazza. Előadás-sorozat szervezését is tervezi nőket érinti kérdésekről.

Eva Sognebott, Stange alpolgármestere *Női esélyegyenlőség Norvégiában* címmel tartott előadást, amelyben ismertette a női esélyegyenlőség norvég törvényi hátterét, törté-

nelmét. Kiemelte, hogy a család támogatása legalább annyira fontos a sikeres női szerep betöltéséhez, mint a megfelelő kormányzati szándék és a törvényi biztosítékok.

Molnár Ildikó, címzetes főjegyző beszélt a nők jogainak történelméről, a nők magyarországi helyzetéről, érdekes hazai, európai és a világ összes országait felölelő adatokkal szolgált a nők megítélésével, munkaerő-piaci és közéleti részvételével kapcsolatban. Kitért a nők foglalkoztatásával kapcsolatos magyar törvényi szabályozásokra is.

A rendezvény műhelybeszélgetéssel zárult, amelyben a résztvevők javaslatokat tettek arra, hogy Szentendre miként fejleszthetné a „Nőkre szabott város” kezdeményezését. A javaslatokat témánként csoportosították, azok tartalmáról a jelenlévők egyeztettek, beszélgettek.

A témák és a javaslatok a következők voltak.

- *Nőbarát munkahelyek*: részmunkaidő, rugalmas munkaidő, távmunka bevezetése.
- *Mindennapi élet*: több zöldterület kialakítása, az édesanyák közlekedésének javítása, a Duna-parti szakasz sétányra alakítása, ahol babakocsival is lehet közlekedni.
- *Életkor, egészség*: az 50 éves kor feletti munkavállalásának támogatása, hosszas betegség után munkaerőpiacra visszatérők segítése, környezetbarát közlekedési módok kialakítása a városon belül.
- *Egyedülálló nők segítése, önkéntes munka*: gyermekmegőrző létrehozása, ahol középiskolás fiatalok tartanak ügyeletet délutánonként beosztás szerint, önkéntes alapon. Civil szervezetek nyári táborozásba való bevonása. Idős hölgyek segítése önkéntesek által. Önkéntes nők összefogása a környezet még virágosabbá tételére.

- *Munka, élet, karrier, család:* részmun-
kaidő, távmunka bevezetése, fiatalok ko-
rai felkészítése, érzékenyítése az esély-
egyenlőség témája iránt. Itt szóba kerültek
az ügyfél oldali erőszak különféle for-
mái, megelőzési módjai, a TÖOSZ je-
lenlévő képviselője, felhívta a figyelmet
a TÖOSZ e témában futó projektjére.

A műhelybeszélgetés során elhangzott, hogy Szentendrén a köztisztviselői szférában a sok éves munkatapasztalat nem hátrány, hanem előny, valamint a női munkaerő is nagyobb megbecsülésben részesül, mint a verseny-szférában.

Zakar Ágnes javasolta, hogy Szentendre város önkormányzata hozza létre a *Nőbarát munkahely* elismerést, amelyet olyan munkahelyeknek adományoznak, ahol kitüntetett figyelemben részesülnek a kisgyerekes anyu-
kák, az 50 év feletti nők, illetve más módokon is fókuszba kerül az esélyegyenlőség segítése, megvalósítása. A képviselő asszony előterjesztéseket készített a rendezvény során felmerült kérdésekről a képviselő-testületnek.

A rendezvényen csodálatos zenei előadást hallhattunk *Sárközi-Lindner Zsófia* és a *Sár-arany* zenekar előadásában. Zsófia dolgozó és egyetemi tanulmányokat folytató sikeres fiatal anyukaként jó példaként szolgál, hogy miként lehet megtalálni a munka-magán-élet-család megfelelő egyensúlyát minden-napi életünkben.

Szeptember 4. Hidegkút

A *Női esélyegyenlőség workshop és főzőnap Hidegkúton* című konferenciát a kultúr-házban tartották, ahol a vendégeket *Pénzes Erzsébet*, Hidegkút község akkori polgármes-tere köszöntötte. A rendezvény sajátossága volt, hogy az öt norvég–magyar választott önkormányzati párosból kettő jelen volt az

eseményen. Ezt megelőzően a norvég ven-
dégek találkoztak Balatonfüreden a *Nők a Balatonért Egyesület* vezetőivel is.

Szakmai előadásában *Hege Nordheim-Viken*, Høylandet polgármester asszonya – az abasári *Füzy Andrea* képviselő asszony part-
nere – bemutatta a települését és a norvég önkormányzati rendszer sajátosságait. Elmondta, hogy településének jelmondata: *Magasan szárnyalunk két lábbal a földön!* Kiemelten szólt a színházi fesztiválról, amelyet kétéven-
te rendeznek meg, és amelynek szervezésében az 1260 lakos csaknem fele vállal szerepet önkéntesként.

Björg Tingstad, Fosnes polgármester asszo-
nyától (a házigazda Pénzes Erzsébet partnere volt a projektben) megtudhattuk, hogy a 600 lakosával Fosnes Norvégia tizedik legkisebb lakosságszámú települési közössége. Az elő-
adó kitért a norvégiai esélyegyenlőségi meg-
oldásokra. Többek között jelezte, hogy a kép-
viselőjelöltek pártlistáin szereplő személyek felének nőnek kell lennie. Természetesen a választás eredményeként a nemi arányok a képviselők között bármelyik nem irányába elbillenhetnek. Jelenleg a tizennyolc fős tes-
tületben „csak” hat hölgy van. *Björg Tingstad* az első női polgármestere a községnek.

Zongor Gábor, a TÖOSZ főtítkára tájéko-
ztatást adott a MANORKA projektről, ezen belül pedig a nők és férfiak közötti esély-
egyenlőség elősegítése ügyében végzett te-
vékenységről.

A Tótvázsonyi Ifjúsági Egyesület által mű-
ködtetett helyi televízió *A nők szerepe* cím-
mel négy riportfilmet készített a község-
ben ismert közéletben dolgozó hölgyekkel. Az első filmen Tótvázsony polgármesteré-
nek felesége, *Magasi Jánosné* beszélt csalá-
di, munkahelyi és közéleti szerepvállalásáról. A második film Pénzes Erzsébet Hidegkút

község polgármesterével folytatott beszél-
getést mutatta be, amelyből megtudhattuk,
hogy a településvezető asszony hogyan íté-
li meg munkáját, hol hibázott, mire nem fi-
gyelt, illetve milyen tanulságokat szűrt le a
közéleti szerepvállalásból adódó problémák
kezelésében. A harmadik film a tótvázsonyi
Tósoki Zoltánné szociális gondozóval készült.
A negyedik filmen *Ferentzi Zsófia* tótvázso-
nyi háziorvos beszélt az orvosi karrier és a
családállalás összeegyeztetésének nehé-
ségeiről és lehetőségeiről. Az egyes portré-
filmek között szakmai előadásokat hallgat-
hattak meg a résztvevők.

Sebők Zsolt analóg terapeuta *Mi a boldog-
ság?* címmel arra hívta fel a figyelmet, hogy
az egyén akaratától és elkötelezettségétől is
függ a változtatás lehetősége.

A MOT programról Norvégiában *Hege Norheim-Viken*, Høylandet polgármestere
adott részletes tájékoztatást. A MOT norvé-
gül bátorságot jelent, ami szükséges önma-
gunk vállalásához, a másoknak való segítség-
hez, és ahhoz, hogy adott esetben merjünk
nemet mondani is. A MOT szemléletét igye-
keznek átadni már az óvodásoknak is, de
alapvetően az iskolás korban kerül a fókusz-
ba. Munka és magánélet egyensúlyával kap-
csolatos kutatásokról *Komlósi Edit*, a Pannon
Egyetem adjunktusa tartott előadást. Az ön-
kéntesség és a közéleti szerepvállalás fontos-
ságának a fiatalok programjaiban való megva-
lósításáról adott tájékoztatást *Kandikó Rita*,
a Közép-dunántúli Szövetség az Ifjúságért
(KÖSZI) alelnöke. A workshop programjá-
ban, a filmek vetítésében *Szendrei Szilárd*, a
KÖSZI elnök vállalt jelentős szerepet. A ter-
vek szerint Hidegkúton a KÖSZI közremű-
ködésével a MOT programhoz hasonló ifjú-
sági érzékenyítő programot szerveznek 2015
első felében.

Szeptember 5. Abasár

Az *Esélyegyenlőségi törekvések Abasáron. A munka és magánélet egyensúlyának megteremtése Norvégiában és Magyarországon* elnevezésű fórumon *Krausz Veronika*, a TÖOSZ nemzetközi titkára mutatta be a MANORKA projektet és *Esélyegyenlőségi munkacsoportjának* tevékenységét, valamint a munka és magánélet összehangolása témájával foglalkozó *Pilot programot*.

Lénártné Benei Anikó, Abasár polgármester asszonya ismertette a település történelmét, az abasári intézményeket és fejlesztéseiket, a működő civil szervezeteket, valamint a községben vezető szerepben munkálkodó hölgyeket. *Hege Norheim-Viken*, Høylandet polgármestere településéről, valamint a norvég önkormányzati rendszerről tartott előadást. Norvégiában igyekeznek az élet minden területén figyelni a nemek arányára. A munka és a magánélet egyensúlya megteremtésének akadálya: a teljes munkaidőben dolgozó két szülő, a házimunka, a kevés szabadidő. Ebben lehet segítség a rugalmas munkaidő, a bevezetett szülési szabadság kötelező megosztása a szülők között, a nagyszülők, a szomszédok segítsége, a gyerekek bevonása a házimunká-

ba. A norvég polgármester településére vonatkoztatva elmondta: náluk családonként 3-4 gyermeket vállalnak a magas női foglalkoztatottság ellenére, és egészen kicsi kortól figyelnek a gyermekek nevelésére. Ezért is csatlakozott a települése egy Nemzetközi Ifjúságsegítő Szervezethez, és bevezették a MOT programot.

Björg Tingstad, Fosnes polgármestere a norvégiai esélyegyenlőségi megoldásokról beszélt. Közvéleménykutatást végeztek e témában, amelyből kiderült, hogy az esélyegyenlőség fogalma a többség számára azt jelenti, hogy ugyanazok a lehetőségek illetnek meg mindenkit, nemtől függetlenül. Előadásában kiemelte, hogy szükség van magas szintű empátiájú férjre és a nagyszülők segítségére is. Az élet különféle szakaszaiban más-más praktikákat kell alkalmazni, hogy meg tudjanak felelni a munkahelyi és az otthoni elvárásoknak.

A Borpalota Kft. ügyvezetője, *Dunai Ágnes* borász, sikeres vállalkozó (férfi szakmában) előadásában elmondta, hogy a látogatói sokszor meglepődnek, hogy nő a tulajdonos, ügyvezető és borász. Vállalkozásában egyenlő arányban dolgoznak a két nem képviselői, és

a nők fizetése jellemzően magasabb. A munkaidőt betartják, ha túlórázni kell, minden esetben kompenzálják. Közvetlen kapcsolatot tartanak a családokkal, figyelnek a szociális problémákra. Tíz éve van a szakmában, és mára elmondhatja, hogy sikerült kivívnia a férfi borászok elismerését is.

Zsiros Sándorné, Alsószolca város akkori polgármestere, a TÖOSZ Polgármesternői Tagozatának elnöke tájékoztatójában beszámolt a TÖOSZ, ezen belül pedig a Polgármesternői Tagozat munkájáról. Statisztikákat készített és mutatott be a magyar nők közigazgatásban való részvételéről, melyekből megállapítható, hogy minél nagyobb lélekszámú a település, annál nagyobb a valószínűsége, hogy férfi a településvezető.

Női vezetők a Mátrai Erőmű Zrt.-nél címmel tartott előadást *Antal Jánosné* üzleti igazgató. Bemutatta a vállalatnál dolgozó nők által alakított „*Mert Nők*” szervezet tevékenységét, amelyek: szakmai kerekasztalok, belső szakmai rendezvények, külföldi szakmai tanulmányutak, önkéntes segítő munka, programok, környezetvédelmi akciók szervezése. Felhívta a figyelmet arra, hogy a nők látásmódja más, figyelembe vesznek más aspektusokat is, mint a férfiak, és ha lehetőséget kapnak, sokféle feladatot el tudnak végezni. Javasolta a kapcsolatfelvételt a TÖOSZ Polgármesternői Tagozatával.

Maka Piroška szociális szakértő a szociális intézményekben dolgozó nők munkáját mutatta be. Elmondta, hogy ma Magyarországon ugyanolyan problémákkal küzdenek a szociális munkások, mint az általuk gondozottak, ez az elszegényedés egyik fontos jele, és beszámolt az ebből fakadó gondokról. A munka és a magánélet összehangolása területén a beavatkozási lehetőségeknek a rugalmas munkaidő bevezetését, a szükséges

eszközök (laptop, telefon, jármű) biztosítását és rekreációs lehetőségek elérhetőségét látja megoldásnak a szakterületén.

Hege Norheim-Viken a MOT programról tartott tájékoztatót, amely dropprevenciós programként indult és Høylandet település is csatlakozott hozzá. A MOT program szlogenje: „Bátorság kell az élni akaráshoz, az egymásra való odafigyeléshez, és bizonyos dolgokra »nem«-et mondani”.

A MANORKA projekt esélyegyenlőségi kísérleti programjában Füzy Andrea, abasári képviselő asszony és a norvég partnertelepülés, Høylandet polgármester asszonya, Hege Norheim-Viken dolgozik együtt. A norvég tanulmányút tapasztalatai alapján Füzy Andrea elmondta, hogy Abasáron a MOT szemléletét szeretnék bevezetni, mert fontosnak tartják az önkéntesség, a közösségben gondolkodás, a felelősségteljes döntéshozás és a céltudatosság elsajátítását. Ezért már gyerekeknél el kell

kezdeni a fejlesztést és nem csak intézményi szinten. Lénártné Benei Anikó abasári polgármester zárszavában elmondta, hogy a folyamatos együttműködésben és a tapasztalatcserében látja a megújulás lehetőségét.

Szeptember 6. Etyek

A *Női Esélyegyenlőség a Budapesti Agglomeráció Határán* című konferencián *Garaguly Tibor*, Etyek nagyközség polgármestere bevezetőjében elmondta, hogy fontosnak tartja az esélyegyenlőség témáját, példát mutatva a képviselőtestület 50-50 százalékos nemenkénti megoszlásával.

Ezután Zongor Gábor, a TÖOSZ főtítkára ismertette a Norvég–magyar önkormányzatok kapacitásépítési projektjét, és a tapasztalatcsere módszerére épülő norvég–magyar Pilot programot.

Nagyné Mikulásik Katalin, a Bicskei Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltség ve-

zetője tájékoztatta a jelenlévőket a Fejér megyei, valamint a Bicskei járás foglalkoztatási statisztikáiról. Kiemelte, hogy a női álláskeresők számának növekedése figyelhető meg, ez a tendencia két éve tart. A járáson kívüli munkahelyekről a munkaügyi kirendeltségnek nincs tudomása, így nem tudja a lehetséges munkahelyről tájékoztatni az álláskeresőket. Problémát jelent, hogy ugyan a munkahelyeknek bejelentési kötelezettsége van a betöltetlen álláshelyekre, de ennek elmulasztása nem jár szankcióval.

Marit Voll, Verdal település képviselője *Női politikai szerepvállalás és esélyegyenlőség Norvégiában, Verdalban* című előadásában bemutatta azokat a norvég intézkedéseket, amelyek segítik a nők munkavállalását és a nők és férfiak közötti esélyegyenlőség megteremtését. Elmondta, hogy Norvégiában a szülési szabadságnál (49 hét 100% fizetéssel vagy 59 hét 80% fizetéssel) a férfiaknak minimum 10 hetet, a nőknek minimum 18 hetet kell kivenniük, ha az egyik szülő nem él vele, elvész a szabadság. Ezzel megoldódott az a probléma, hogy a fiatal nőket nem szívesen alkalmazzák a majdani gyerekvállalás miatt. Tájékoztatójában elmondta még, hogy hazájában az 50 év feletti munkavállalók előnyös helyzetben vannak, mert magasra értékelik a tapasztalatukat. Elmondta, hogy Norvégiában a szabadság időtartama független az életkortól, inkább bizonyos szakmákban dolgozóknak lehet eltérő számú a szabadsága, valamint, hogy a nagy távolságok miatt az ügyintézés leginkább interneten bonyolódik le.

A Segítő Kéz Szociális Alapszolgáltató Intézmény vezetője, *Soósné Kurucz Ágnes* sok képpel illusztrált előadásában bemutatta az etyeki nők munkavállalását támogató szolgáltatásait: önbizalom-fejlesztő tréning

szervezése, a munkanélküliek állásinterjúra felkészítése, baba-mama klub, családi kirándulások, önkéntes bébiszitter nyugdíjasokból, pótnagyszülő kerestetik program.

Tibay Judit sikeres etyeki vállalkozó és édesanya *Munka-család egyensúlyának megteremtése a mindennapi életben* című előadásában képet kaphattak a jelenlévők a vállalkozásának fejlődéséről, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetésével kapcsolatos nehézségekről, valamint a problémák megoldási lehetőségeiről.

A MANORKA projekt esélyegyenlőségi kísérleti programjában *Rujp Zsuzsa*, Etyek nagyközség önkormányzatának alpolgármestere és a norvég partner település, Verdal képviselő asszonya, Marit Voll dolgozik együtt. Etyek nagyközség alpolgármestere a *Csodálatos évek* elnevezésű, Verdalban is működő projektet mutatta be, és közös gondolkodásra invitálta a szakembereket.

A projekt célja a viselkedés fejlesztése gyermekeknél, amely programban a szülők, a pedagógusok és a gyerekek vesznek részt. A Segítő Kéz Szociális Intézményben és az óvodában szeretnék a programot bevezetni, fókuszálva a hátrányos helyzetűekre való odafigyelés, valamint a nők és férfiak esélyegyenlősége témakörökre.

Szeptember 8. Bük

Büki workshopkal kezdődött a rendezvény-sorozat, és azzal is zárult. A *Nők esélyegyenlősége Norvégiában, jó példákkal, gyakorlatokkal* című fórumon folytatódott az augusztus 27-i a *Nők munkaerő-piaci nehézségei, atipikus foglalkoztatási formák* című konferencia. A vendégeket házigazdaként Németh Sándor, Bük Város polgármestere köszöntötte, majd *Ágh Ernőné*, a Vas Megyei Kormányhivatal főigazgatója megbízásából *Kapiller Sarolta*,

a Kőszegi Járási Hivatal vezetője köszöntötte a jelenlévőket, és személyes példáján mutatta be a női munkavállalás nehézségeit, egyben lehetőségeit. Hozzászólásában kitért arra, hogy a Vas megyei hét járási hivatalvezető közül hárman nők, és saját hivatalában a 37 munkatárs közül csupán nyolcan férfiak, és valamennyi vezető nő.

Grete Bækken Mollan, Steinkjer alpolgármestere *Nők politikai és munkahelyi jogai Norvégiában* címmel tartott előadásából megtudhattuk a női esélyegyenlőség fejlődését a skandináv országban. Hangsúlyozta, hogy ma már Norvégiában esélyegyenlőség van a másság minden formája tekintetében. Részletesen kitért a gyermekvállalással összefüggő kedvezmények rendszerére is, amely eredményeként az apák egyre erőteljesebb szerepet vállalnak a gyermekgondozásban és nevelésben. A Menn I Barnehaugen (MIB) program keretében óvóbácsikat foglalkoztatnak az óvodákban, amelynek köszönhetően az apaszerep is megjelenik már a legkisebbek életében.

A MANORKA projekt esélyegyenlőségi kísérleti programjában Németh Violetta, Bük Város Önkormányzatának képviselője és a norvég partnertelepülés, Steinkjer alpolgármester asszonya, Grete Bækken Mollan dolgozik együtt. A büki képviselő asszony részletesen beszámolt a norvégiai látogatásának tapasztalatairól, és összegzőként kiemelte, hogy a norvégok bátrak, együttműködők és céltudatosak.

Zongor Gábor, a TÖOSZ főtítkára összefoglalta a MANORKA projekt és a Pilot program lényegét.

A konferencia utolsó szakmai előadását *Funcziné Dorner Anikó*, a Kőszegi Járási Hivatal Munkaügyi Kirendeltség vezetője tartotta *A nők helyzete a munkaerő-piacon* címmel.

Utcabútor jellegű köztéri illemhelyek

Több mint 20 éves tapasztalat!
Országosan megtalálható referenciák!

Önkormányzatok, akik minket választottak:

Budapest V, VII, VIII, IX, XXIII kerületei, Hévíz, Jászberény, Komárom, Pécs ... Valamint a hazai autópálya pihenőházak illemhelyeinek jelentős része.

Őn adja az épületet, mi adjuk a technológiát!

Vállaljuk egyedi elképzelések alapján megépített WC épületek berendezéseinek szállítását, szerelését is! (Előzetes egyeztetést igényel.) **Kérje árajánlatunkat!**

Cím: H-2200 Monor, Mátyás kir. u. 11.
www.BandK.hu és www.nyilvanosWC.eu
Tel.: +36 29 413 553 Fax: +36 29 413 535
E-mail: bandk@bandk.hu

Az Önkormányzati kapacitásépítés norvég-magyar együttműködéssel (MANORKA) című projekt részeként a TÖOSZ kérdőíves felmérést végzett az Esélyegyenlőségi Munkacsomag keretében. Ebben különleges hangsúlyt kapott a nők szerepvállalása a közéletben, valamint azon önkormányzati támogatási lehetőségek felkutatása, amelyek hozzájárulnak a munka és a magánélet egyensúlyának megteremtéséhez. A kérdésekre adott válaszok alapján egyfajta állapotfelmérés készül, ami arra ad választ, milyen további képzések, rendezvények, intézkedések, jogi változtatások lennének szükségesek a nők és férfiak közötti esélyegyenlőség megteremtéséhez helyi szinten, illetve hogy a megvalósításban milyen szerepet vállalhat a TÖOSZ, mint országos érdekvédelmi szervezet. A szakmai koordinátorok által előkészített kérdőív tartalmi elemeit a MANORKA Esélyegyenlőségi Munkacsoportja – 40 női választott helyi vezető – megvitatta és jóváhagyta.

A nők esélyegyenlős

Szerzők: Kovács Róbert és Sükösd Anikó

Az első kérdőívet a TÖOSZ 2014 májusában küldte ki elektronikus formában a polgármestereknek, arra kérve őket, hogy nemtől függetlenül válaszoljanak néhány, a nőket érintő esélyegyenlőségi kérdésre. A válaszadók lehetőséget kaptak, hogy egyes esetekben szabadon, saját szavas formában is elmondják véleményüket. A kutatásról a Helyi Observatórium készít egy tanulmányt. E helyütt néhány fontosabb összefüggésre, eredményre szeretnénk felhívni a figyelmet. A részletes kutatás és a kérdőív szövege hamarosan letölthető lesz a www.manorka.net honlapról. Kérdőívet *Gazsó István*, az Esélyegyenlőségi Munkacsoport tagjai, valamint koordinátorai, *Krausz Veronika* és *Lüttmerdingné Balla Mónika* készítette.

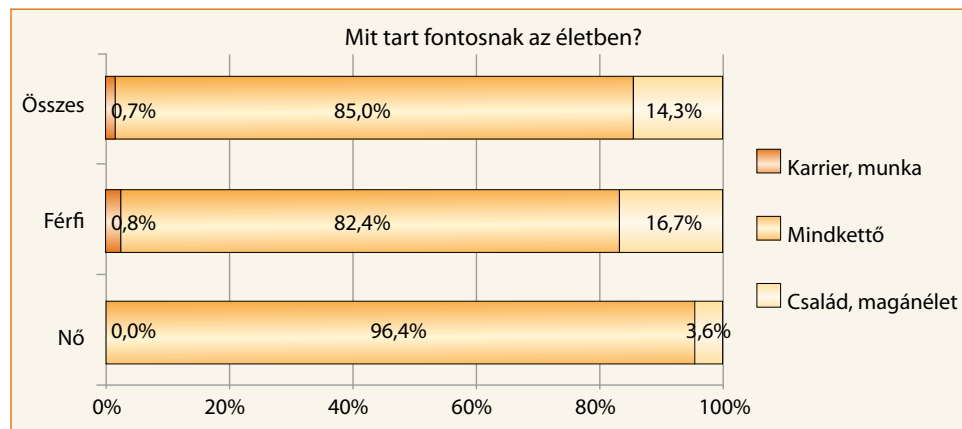
A jelenlegi helyzetről

A válaszadók adataiból egyértelműen kiderült, hogy a nők érdeklődőbbek voltak a kutatás iránt, mint a férfi polgármesterek. Az is

nyilvánvalóvá vált, hogy utóbbiak viszont jobban ismerik a lehetőségeket, jobban figyelnek a formális teljesítésre, a nők inkább empátikusak. Az esélyegyenlőségről és a lehetőségekről már az is sokat elárul, hogy az ötezer lakosnál nagyobb településeken fele annyi a női polgármester, mint a kisebbeken.

Ha az anyagi lehetőségük megengedné, a férfi polgármesterek zöme előnyben részesítené felesége foglalkoztatását részmunkaidőben. Magyarországon a nők elhelyezkedését nem elsősorban a gyerekek nappali elhelyezésének megoldatlansága akadályozza. Ezért inkább az intézményi szünetek, a nők hátrányos munkaerő-piaci megkülönböztetése okolható, és az egyes térségek eleve magas munkanélkülisége, a munkalehetőségek hiánya.

Annak a pozitív diszkriminációnak széles a támogatottsága, hogy a nők nagyobb arányban vegyenek részt a helyi közéletben. Ennek eszközét a válaszadók többnyire a jelöltállító szervezetek kezébe helyeznék. Esélyegyenlős

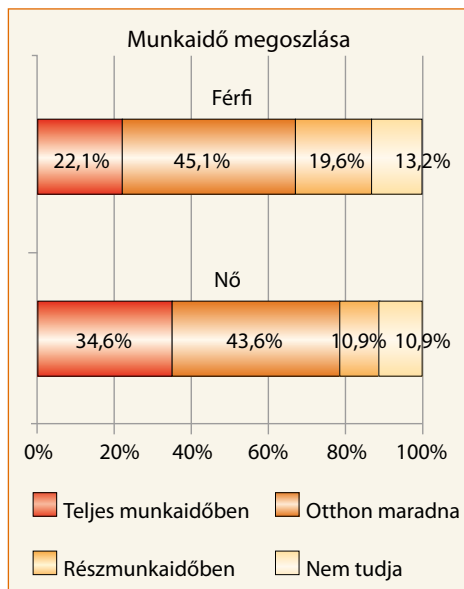

ége a közszférában

ségi referense az önkormányzatok alig több mint felében van, ahogy a zaklatás, erőszak esetére vonatkozó szabályozás is csupán ennyi. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos helyzetet nem egészen a negyedük mérte fel. Van olyan önkormányzat, amelynek egyáltalán nincs Esélyegyenlőségi Terve. Ahol van esélyegyenlőségi intézkedéscsomag, ennek teljesülése ott is ellenőrizetlen, forrását külső támogatásokból remélik megkapni.

Karrier és magánélet egyensúlya

A polgármesterek nagy többsége a karriert és a magánéletet egyformán fontosak tartja. A férfiak között valamivel többen voltak azok, akik csak a családot és magánéletet emelték ki prioritásként, mint a nők között. Az ország társadalmi viszonyait és a polgármesteri tisztség

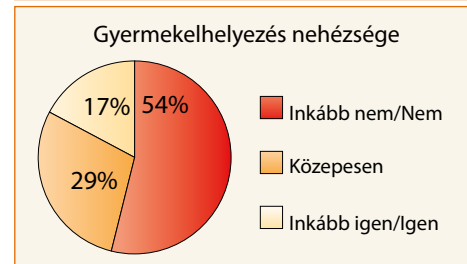
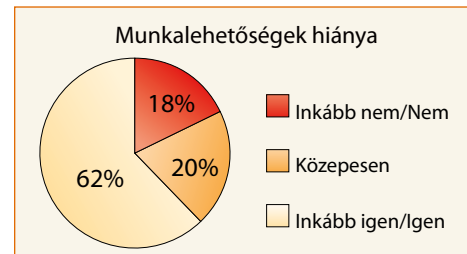
nehézségeit ismerve nyugodtan kijelenthetjük, hogy ez valószínűleg inkább elvi elköteleződés, amelyet nehéz lehet teljesíteni. Másrészt, azt is figyelembe kell vennünk, hogy a női polgármesterek nagyobb része vallotta magát egyedülállóknak és gyermektelennek, mint a férfiaké. Így, a férfi polgármesterek esetében némiképpen hangsúlyosabb lehet a család, mint a nőknél.

A nők jövedelme a családban

A legtöbb férfi polgármester úgy vélekedett, hogy ha a férj (vagy férfi élettárs) fizetése megengedné, hogy a nő otthon maradjon, akkor részmunkaidős állás lenne a legideálisabb számukra. A nők többsége viszont azt vallja, hogy ebben az esetben is – férfi társukhoz hasonlóan – teljes munkaidős állást kellene vállalniuk a nőknek. A nők fontosabbnak tartják a nők keresetét a családi költségvetésben, mint a férfiak. Alapvetően azonban mindkét nem képviselői egyetértenek abban, hogy fontos vagy nagyon fontos a nő anyagi hozzájárulása a családi kasszához.

Miben látják a megkérdoztetek a problémát?

A válaszadók szerint a nők munkaerő-piaci érvényesülésének legnagyobb akadálya a munkanélküliség mértéke, illetve a munkalehetőségek hiánya. Ezt különösen maguk a nők látják így, illetve a Kelet-Magyarországon élők, akik még rosszabb munkalehetőségekkel küzdenek. Ugyanakkor ők kevésbé érzik gondnak például a gyermekek elhelyezési lehetőségének hiányát, azt, hogy van-e hol hagyni, kire bízni a gyereket, amíg dolgoznak. A hazai feltételek mellett ez többnyire ott mutatkozott akadállyalnak,

ahol a településen csak egy napközi gyermekelhelyezést lehetővé tevő intézmény működik – vagy egy sem. A gyermekek elhelyezése elsődlegesen intézményi (óvodai, iskolai) szünetekben okoz gondot; ahogy az intézmények nyitvatartási idejével kapcsolatban is érkeztek panaszok.

A női polgármesterek férfi kollégáiknál gyakrabban emelték ki, hogy a nők bérezése nem a teljesítményüknek megfelelő. Ugyancsak többen jelezték, hogy a hátrányos megkülönböztetés is komoly akadály számukra a munkájuk és a magánéletük összeegyeztetésében.

Hogyan javítanának a nők helyzetén a polgármesterek?

A férfiak valamivel többen támogatják a nők iránti pozitív diszkriminációt, mint maguk a nők. Mindkét nem esetében kiemelkedően magas, 60 százalék feletti a pozitív diszkrimináció támogatottsága. Az előnyösebb megkülönböztetést a 47-55 éves korcsoport jobban támogatja, mint az ennél fiatalabb és idősebb megkérdoztetettek.

Ennek egy konkrét formáját, vagyis hogy a nemek aránya a döntéshozó testületben kiegyensúlyozott legyen, a válaszadók több mint 70 százaléka támogatja.

A közsférában olyan kiegyenlítő kvótarendszer bevezetését támogatnák, amely a jelölőszervezetek jelölőlistáin biztosítaná a nemek kiegyenlített arányát. Egy ilyen intézkedés inkább a nők, mint a férfiak körében élvez támogatást. Ezen belül is leginkább Kelet-Magyarországon, illetve az 56 év felettiiek értettek vele egyet.

A problémák kommunikálása

A válaszadók többsége alkalmaz valamilyen kommunikációs eszközt a *nők helyi demokratikus részvételének ösztönzésére*. Általában véve a polgármesterek a lakossági fórumokat és rendezvényeket kedvelik, és célravezetőbb eszköznek tartják, mint a helyi médiát. Ez különösen igaz a női polgármesterek körében.

A polgármesterek többsége arra is odafigyel, hogy az ifjúság már iskolai képzése során megismerje a(z) (női) esélyegyenlőséggel kapcsolatos kérdéseket. A legtöbben erre is a rendezvényeket tartották alkalmas fórumnak. A helyi vezetők döntő többsége (82,3%-a) e területen is együttműködik a civil szervezetekkel és egyéb partnerekkel. A civil szervezetek iránt valamelyest nyitottabbnak tűnnek a férfi polgármesterek, mint a nők.

Az esélyegyenlőségi tervek

Az önkormányzatok többségénél nincsen szabályzás az erőszakos cselekvések, zaklatások megelőzésére. Ez a kérdés kutatásaink során már korábban is felmerült, amikor az önkormányzat hivatalnokait az ügyfelek oldaláról fenyegető erőszakot vizsgáltuk. Az önkormányzatok valamivel több mint felénél van csupán esélyegyenlőségi referens, és ehhez hasonló

arányban figyelnek oda az önkormányzatok arra, hogy a munkaidő kialakításánál a férfiak és a nők igényei eltérhetnek. A polgármesterek több mint háromnegyede mondta azt, hogy a költségvetés kialakításánál nem veszi figyelembe a nemenkénti különbségeket. A női polgármesterek saját megítélésük szerint, jobban ügyelnek arra, hogy a munkaidő kialakítása során odafigyeljenek a nők és férfiak eltérő igényeire. Ugyanakkor a válaszok alapján azt látjuk, hogy rugalmas munkaidő és a távmunka lehetősége inkább azoknál az önkormányzatoknál alternatíva, ahol férfi polgármesterek vannak.

Vannak olyan települések, ahol az önkormányzatnak nincsen Esélyegyenlőségi Terve. Sőt az önkormányzatok jelentős részében nincs olyan személy, aki felel az esélyegyenlőségi intézkedésekért.

Esélyegyenlőségi felmérés vagy helyzetelemzés az önkormányzatok kevesebb mint negyedében készült. A legtöbb önkormányzatnál, ahol egyáltalán készítettek ilyen felmérést, ott azt a szociális és/vagy oktatás területén tették.

Esélyegyenlőségi intézkedések leggyakrabban a szociális területen történnek, illetve ettől némiképpen elmaradó arányban a foglalkoztatásban. Előbbiekhez képest több mint 50 százalékkal kevesebb az intézkedés az oktatás, az egészségügy, a kultúra, a szórakozás és a sport területén.

A leginkább elmaradott terület ebből a szempontból a lakhatás. Az esélyegyenlőségi intézkedéscsomag teljesülését az esetek legnagyobb részében egyáltalán nem mérik semmilyen módon. Az intézkedések anyagi forrásaként legtöbbször esetben a felajánlásokat, adományokat, valamint az önkéntes munkát említik meg a polgármesterek, harmadik helyen állnak az állami támogatások.

Egy kis statisztika a válaszadókról

A kérdőívre 301 teljes értékű választ kaptunk vissza. Ez a társadalomkutatási vizsgálatok között viszonylag kis esetszámnak minősül, ugyanakkor a polgármesterek esetében 9,5 százalékos reprezentáltságot jelent, ami más vizsgálatok hasonló arányaihoz képest magas érték.

Nem számottevő mértékben, de érzékelhető volt a kérdés természetéből adódóan a női polgármesterek arányuknál nagyobb aktivitása, hiszen a vizsgálatban részt vevő, válaszoló polgármesterek 27 százaléka volt nő, míg országosan a polgármesterek 19 százaléka a nő. A korosztályok válaszadási hajlandósága tekintetében az idősebb polgármesterek voltak nyitottabbak kérdőívünk kitöltésére; legnagyobb arányban az 56 év feletti nők válaszoltak kérdéseinkre.

A válaszadók többsége (85 %-nál többen) él párkapcsolatban. A férfiak többen, a nők kisebb arányban. A válaszadók több mint felének van kiskorú gyermeke, akivel egy háztartásban él; a férfiak esetében kissé nagyobb arányban. Ez összefügghet azzal, hogy eleve nagyobb arányban élnek párkapcsolatban. A válaszadók kétharmadának (67%) van felsőfokú végzettsége, 29 százalékuk középfokú végzettségű.

A kérdőívet kitöltő polgármesterek többsége kilenc évnél régebben került hivatali pozíciójába, és azóta is folyamatosan a település vezetője (38%). Azoknak a polgármesterek az aránya, akiket 2010-ben először választottak meg, 35 százalék. A legkevesebb azon polgármesterek száma, akik 2006 óta vannak hivatalban (27%). Érdekes, hogy a női polgármestereket nagyobb valószínűséggel választották újra a 2002–2006-os ciklus után, mint férfi társaikat.

¹ Ezt a különbséget a feldolgozás során a településszerkezeti aránytalanságokkal együtt, a szakmai sztereotipeknek megfelelően súlyozással korrigáltuk. Így eredményeink reprezentatívnak tekinthetők.

GÁMÁN Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

1124 Budapest, Hegyalja út 146.

Tel./Fax: 06-1-319-5938

info@gaman.hu; www.gaman.hu

Magyarország 34 városában, 6 kórházában értékesítettünk
fizetőparkolási rendszereket, automatákat

• Forgalmazás, szállítás, telepítés, karbantartás, üzemeltetés

Újdonság!
TicketLine® 7

Bevált, megbízható, felújított,
használt parkolóautomaták
a készlet erejéig

Újszerű követelményekhez,
változó elvárásokhoz

Távfelügyelet • Érmés, bankjegyes, bankkártyás,
RFID érintőkártyás fizetési módok
Pénzváltás, visszaadás • Zárt cserelémezhetőség

Korszerű, megbízható
és minőségi bankjegyváltó
automaták elérhető áron

Garázs és parkolóházi sorompós
beléptető díjfizető rendszerek

TERVEZI FIZETŐPARKOLÁS BEVEZETÉSÉT? HÍVJON MINKET!

Tisztelt Polgármester Úr!

Több évtizedes külföldi munkásságom eredményeképpen különleges, világszerte ritkaságnak számító rézdomborításaim – a magángyűjtemények mellett – megtalálhatók több amerikai múzeumban és középületben (a San Franciscó-i Igazságügyi Palotában, a Santa Cruz-i Egyetemen stb.). Hazaköltözve minden vágyam, hogy itthon is megismerjék munkáimat, hiszen itthon csak az USA budapesti követségén van egy Amerika történelmét feldolgozó murálom. Boldoggá tenne, ha néhány munkám hazai közintézményeket is ékesíthetne. Ezért elsősorban az önkormányzatoknak ajánlom a következő lehetőségeket:

egyedi tervezésű fali relief nagy, murál méretben is, belső dekoráció (díszterembe, házasságkötő terembe stb.), bejárati vagy beltéri ajtó, személyre szabott ajándéktárgyak (pl. díszpolgárok, testvérvárosok számára), helységcímer, helytörténetet feldolgozó rézdomborítások.

Minden egyéb igényre nyitott vagyok.

Tisztelettel és várákozással:

Rudy Haynal

Rudy Haynal ötvösművész

Telefon: 305729949 • E-mail: rv.haynalart@usa.net

Személyre szabottan

Szerző: **Iványiné Szabó Andrea**, a helyi képviselők képzése program vezető tréner

Szeptemberben az „Önkormányzati kapacitásépítés norvég–magyar együttműködéssel” projekt (MANORKA) 5. munkacsomagjának (Önkormányzati szövetségek kapacitásépítése) keretében a helyi képviselők képzését végző leendő trénereknek két alkalommal tartottak háromnapos tréninget. A téma a képviselők képzés megújult moduljainak ismertetése, a tréning módszerek bemutatása volt.

A tréning elején a résztvevők megismerték a képviselő-testületi tréning képzési anyagát, mely lényegében a 2010-es anyag megújult tartalommal. A törvényi változások, a 2014–2020-as EU-s és nemzeti fejlesztési koncepció és az átalakult közigazgatási rendszer miatt megújultak a modulok, kézikönyvek és a prezentációs anyagok.

A közfeladatok, közszolgáltatások; az önkormányzatok szervezete és működése; az önkormányzati tervezés és az önkormányza-

ti gazdálkodás modulok új tartalmi elemekkel bővültek. Ehhez kapcsolódóan kissé átalakult a tréning szerkezete is.

A képzők képzésén a leendő trénernek az ismeretbővítő anyagok mellett olyan módszertani kínálatot kaptak, amelyből egy személyre és adott testületre szabott tréninget tudnak összeállítani. Ezáltal elkerülhetők lesznek a konzervképzések, remélhetőleg minden képviselő-testület az összetételére, saját profiljára alakított képzéssel lesz gazdagabb.

Az első nap

Ennek érdekében a képzés első napján a tréneri eszköztár fejlesztése történt: a módszertani kultúra bővítése, az önálló tervezési folyamatok elsajátítása, interaktív eszközök ismertetése.

Az első gyakorlat a szerződéskötés fontosságát emelte ki a csoport alakuló fázisában. A csoporttagok egybehangzó véleménye szerint a jó együttműködés érdekében nagyon fontos az elején tisztázni a kereteket: ki mit vár a tréningtől, s az együttműködés szabályait.

A második gyakorlat a tréner vezetői szerepét mutatta be, miközben a csoporttagok a vezetett szerepét is átértékelték. A gyakorlatot követő feldolgozás során megbeszélték, hogy a csoportfejlődés fázisaiban milyen feladatai vannak a trénernek, a csoportszerepek hogyan alakíthatják a dinamikát, mire kell figyelnie a trénernek a résztvevők bevonását illetően. A csoporttagok boncolgatták az ellenállás lehetséges formáit, számba vették a vezető lehetséges reakcióit az egyes esetekre.

A következőkben a résztvevők elmélyültek a tréningek módszertani alkotóelemeiben, közösen végiggondolták, mire kell figyelni a folyamattervezésnél, hogyan kell a gyakorlatokat az elméleti blokkokkal arányosan felépíteni. Milyen képességfókuszokat kell a képviselő esetében előtérbe helyezni, ezeket milyen módszerekkel lehet feldolgozni.

Ezek után a résztvevők kiscsoportban olyan tréningfeladatot készítettek, amelyben ők háttárolták meg a fejlesztési területet, a tevékenységformákat és az időt. A tervezési feladat többek között rávilágított, hogy milyen

célok megközelítésére milyen fajta gyakorlat való. *Kiemelt szempontok voltak:*

- Mi a célja a feladatnak?
- A konkrét célok (képeségfókuszok) hogyan illeszkednek egy modulhoz, egy nagyobb egységhez, a távlati célokhoz?
- A fejlesztési területhez hozzárendelt interaktív technikák, eljárások, munkaformák.
- Segédanyagok használata, az idő megtervezése, a konkrét feladat megtervezése (strukturáló kérdések, instrukciók).

A résztvevők a gyakorlat tervezése kapcsán megosztották egymással tapasztalataikat az alkotás, elemzés, tervezés fázisairól a címzetteknek és a kommunikációs helyzetnek megfelelően.

Kiemelendő a kommunikációs helyzetekhez való alkalmazkodás; a stratégiák közötti választás és a rugalmas stratégiaváltás a képzés folyamán. Egybehangzóan megállapították, hogy a trénernek több alternatívát, elágazási útvonalat kell tervezni, amelyet ott és akkor az adott csoporthoz kell igazítani.

A nap zárásaként a lényeges képzési tartalmak kiemelése, megerősítése történt.

A második nap

Másnap a csoporttagok megismerkedtek a Képviselők Képzése modulok megújult tartalmi elemeivel. Először *A képviselői munka összetevői* elnevezésű kiscsoportos gyakorlat következett, amelyben World café módszerrel dolgoztak, háttéranyagok, ppt-k, esettanulmányok segítségével. Több témát dolgoztak fel (1. *A képviselő szerepei, feladatai*, 2. *Közszolgálati stratégiák alkotóelemei*, 3. *Az önkormányzat kötelező közszolgáltatási feladatai*. *A nem kötelező feladatok közül miket vállaljon egy önkormányzat és milyen szervezeti ellátási formával?* 4. *Az önkormányzat működési folyamatterképe*), majd a gyakorlatot módszertani szempontból is vizsgálták. A vélemények ütköztetésekor kitermelődtek alternatív tréningelemek is, a folyamat többszintű tervezésének szükségességét javasolták a résztvevők. A csoportok a gyakorlatban a képviselők döntési kompetenciáira, tájékozottságára, az átláthatóságára, a felelősségére, stratégiai döntéshozó szerepére tették a hangsúlyt.

A World café gyakorlatot *rövid stratégiai szimulációs gyakorlat* követte, amelyben a közös

problémamegoldás került előtérbe. A résztvevők megtapasztalták a kockázat kezelésének problémáit, a visszajelzés adásának, a hatékony kommunikációnak, együttműködésnek, az egyensúly fenntartásának fontosságát. Itt vált nyilvánvalóvá a strukturált gyakorlatokat követő megbeszéléseknek, verbális feldolgozásnak a nélkülözhetetlensége is. Ezek segítik az érzelmi, gondolati és viselkedés szintjén zajló tanulási folyamatokat.

Délután a csoporttagok visszatértek még a képviselő munkájának alkotóelemeire, rövid prezentációk hangzottak el, majd a tréner ismertette az új tartalmi elemekkel kiegészült ppt-eket (*Közszolgáltatások, közfeladatok; Az önkormányzat szervezete és működése*).

A harmadik nap

Az utolsó nap a tervezési folyamatra fókuszált. Délelőtt szerepjátékban dolgozták fel a részvételi folyamatot. A csoportműködés modellezte a társadalmi részvételi folyamat tervezését, megvalósítását. A gyakorlat után a megfigyelők – előre kiadott szempontrendszer alapján – visszajelzéseket adtak, majd sor került a szerepjáték csoport szintű értékelé-

Törökbálint jegyzője is trénerünk

Kailinger Ildikó, Törökbálint jegyzője és a város önkormányzati hivatalának több munkatársa is részt vettek „A Harmadik Oldali Erőszak megelőzése helyi szinten” című TÖOSZ projekt kísérleti képzésén. A jegyző asszony szakmai elhivatottsága minden résztvevő és tréner figyelmét felkeltette. Később, amikor önkormányzati kapacitásépítési programunkhoz helyi szakembereket kerestünk, Kailinger Ildikó pályázata egyöntetűen győzte meg a bírálókat. A hamarosan induló képviselő-testületi tréning trénera a képzés jelentőségéről beszélt.

Kailinger Ildikó korábbi képzési tapasztalatairól szólva elmondta: 1996-ban kezdett törvényességi ellenőrzéssel foglalkozni a Pest Megyei Közigazgatási Hivatalban, ahol a települési önkormányzatok és a képviselő-testületek működését elég közelről láthatta. „Láttam, hogy mennyi probléma adódik abból, hogy bekerülnek tulajdonképpen laikus emberek a testületbe, ugyanakkor nincs egy felkészítés arra, hogy mi az ő szerepük az önkormányzatiságban. Nagyon fontos, hogy, mindenki a saját szerepe szerint járjon el. Ezért egy ilyen képzés rendkívül fontos lehet, és segíthet annak megértésében, hogy az önkormányzás nem a képviselő-testületet jelenti, hanem a választópolgárok közösségének az öngazgatását, ami a képviselő-testületen mint választott testületen keresztül valósul meg” – hangsúlyozta a tréner.

Törökbálint jegyzője 2001-ben a már említett közigazgatási hivatal szervezési és koordinációs főosztály vezetőjeként is foglalkozott képviselő-testületek képzésével. Munkája során, ahol csak lehetett, hangoztatta és érvelt a képzés fontossága mellett. Olyannyira, hogy a 2005 és 2008 között a ROP 3.1.1 pályázat keretében lezajlott hivatali képzések – amelyeken számos polgármester és képviselő vett részt – eredményeként a megyében több településen meggyőzték a polgármestereket és a jegyzőket arról, hogy öntevékenyen és saját

elhatározásból szervezzenek képzéseket a képviselő-testületeknek. Kailinger Ildikó az öszszeszkedett és az új testületeknek is javasolja a képzésen való részvételt. Hozzátette: a sikeres tréning alapvető feltétele, hogy a polgármester, a képviselő-testület tagjai és a jegyző, illetve hivatalvezető együtt vegyen részt a két-napos programon.

(Kolin Péter)

sére, feldolgozására. A játék megfelelő érzelmi fűtöttséggel, konfliktusos interakciókkal zajlott. A leendő trénerok rámutattak a folyamat során kiemelendő konfliktuskezelési technikákra is.

Ezt rövid tréneri prezentáció követte a jelenlegi uniós és nemzeti fejlesztési stratégiákról, a stratégiai tervezés szempontjairól. Majd kiscsoportos gyakorlaton a résztvevők kártyákon megadott tervezéshez kapcsolódó fogalmakat raktak össze, elhelyezték egy kartonra a kapcsolódási formák, kapcsolódási szintek feltüntetésével, ezek után plenáris értékelés következett. A rövid bemelegítő előkészítette a program teljesen új modulját: a programköltségvetés szerepét az önkormányzati gazdálkodásban.

A programköltségvetés bemutatása, az ezzel kapcsolatos feladatok sorrendje az első tréning tapasztalatait átgondolva a szeptember 16–18-i képzésre tisztult le.

Kovács Róbert, a Helyi Observatórium vezetője, a programköltségvetés szakértője rövid prezentációt tartott a programköltségvetés lehetőségeiről, elemeiről, a programköltségvetés hozadékaról, majd kivetítette a program-költségvetési ábrát, eközben a résztvevők megkapták egy gyakorlati példa elemeit, és megpróbálták beazonosítani az egyes szinteket a program-költségvetési ábrán. Ezt követte a programköltségvetés tervezési feladat prioritások alapján. A résztvevők az előző gyakorlati példa alapján kiscsoportokban a kiosztott feladat instrukcióit követve megterveztek egy program-költségvetési folyamatot, szintekkel, felelősökkel, kommunikációs stratégiával együtt. A modul végén a csoporttagok megfogalmazták véleményüket, s többek javaslatára egy új alternatív gazdálkodási-pénzügyi modul is bekerült a képzés folyamatába.

A jövőbeni tréningek lebonyolítását figyelembe véve a résztvevők érintették a páros trénervezetés előnyeit, hátrányait is. A program végén az elégedettségi kérdőív kitöltése után a résztvevők szóbeli visszajelzést adtak a képzés egészéről, a megvalósított program-elemekről, a modulok illeszkedéséről.

Mindkét tréning bizalomteli, pozitív légkörben, a résztvevők aktív közreműködésével zajlott le. A polgármesterek, szakemberek kreatívan oldották meg a feladatokat,

miközben a tapasztalataik segítségével bővítették a képzések anyagát, ötleteket adtak kisebb módosításokhoz a vezető trénernek. A tréning egy kollektív, interaktív folyamatá vált, melyben a végleges képzés menetét közösen alakították a leendő trénernek.

A tréningek résztvevői az összegzésben hangsúlyozták a rugalmasság szerepét, az adott képviselő-testületek összetételéhez, történetéhez alakítandó képzések tartalmát, amelynek az ismeretbővítés mellett a képviselők szerepének átgondolását, a közösen elkezdett és megtervezett munka együttes felelősségét segítik.

A csoporttagok részéről igény merült fel a tréningen használatos anyagok tematikus átadására, amely megkönnyíti a kiválasztást, felhasználást, a programba illesztést, egyezővel a felkészülést. Ezért a résztvevők a képzőknek készült munkaanyagot mappaszerkezetben kapták meg, amelyből összeállíthatják a saját tréningjüket.

Régi-új szerepben

Dietz Ferenc, Szentendre város korábbi – három polgármesteri választáson győztes – vezetője, a TÖOSZ volt társelnöke 2014. november 15. óta már a Budapesti Gazdasági Főiskola kancellári tisztségét látja el. Észrevételeivel, tapasztalataival segítette a MANORKA projekt képviselő-testületi képzése tananyagának az összeállítását.

Miért jó ez a képzés?

A polgármesterek és a képviselők különböző munkahelyekről, eltérő élettapasztalatokkal és gyakorlattal kezdik meg a hivatásuk gyakorlását. Az új önkormányzati vezetők egy alapszintű tudást kapnak, ami segít eligazodni a gyakorlati útvesztőkben. A tapasztalt polgármesterek és képviselők viszont olyan új szempontrendszert ismerhetnek meg, amely megkönnyíti a napi munkájukat és új lehetőségeket tár fel a településük számára.

Előzmények és előnyök

A TÖOSZ-nak talán a legsikeresebb képzése volt a – Norvég Alap által támogatott – Polgármester Akadémia, ahol kiváló elméleti oktatás mellett, polgármester kollégáktól számtalan jó gyakorlatot hallottunk és sok igaz barátot ismertünk meg. A rengeteg pozitív biztatás után 2010-ben megszerveztünk egy képviselőképzés-kurzust is, aminek a híre szinte szájról-szájra járt. Egyik nagy élményem volt, amikor Berhidán egy fantasztikus lelkes

csapat oktatása után, a jelenlevő balatonfűzfői képviselő felkérésére pár hét múlva már náluk tarthattam tréninget. A TÖOSZ képzésének az is nagy előnye, hogy konkrét tudáson túl, olyan tudásbázist, jogi és egyéb segítséget ad, amelyet egy TÖOSZ-tag a későbbiekben is bármikor használni tud, ha segítségre van szüksége.

Az új tréningről

Az új tanfolyam egy gyakorlatorientált – hatályos jogi, gazdasági alapokat tartalmazó – csapattréning amely nem unalmas jogszabály-ismeretéből és előadásokból, hanem kiscsoportos rávezető feladatokból áll, ahol a résztvevő az összefüggések végiggondolásával sajátítja el a tudnivalókat. A közös feladatok együttes elvégzése alkalmas arra, hogy a testület, a képviselők és a hivatali kollégák vagy a kisebb településeknél az egész térség egységes, egymást segítő, együttgondolkodó, egymásban bízó csapattá váljon. A képzés ideje – figyelemmel az önkormányzati vezetők elfoglaltságára – két nap, de ezen rövid idő hatékony kihasználásával alkalmas az alapok rögzítésére. Trénerként – sőt résztvevőként is – mindig azt tapasztaltam, hogy a képviselők nagyon nyitottak, élvezik a „játssza” tanulást, az új ismeretek megszerzését és a közös élményeket – emelte ki Dietz Ferenc.

Szentendrén ma már semmilyen közéleti tisztséget nem töltök be, de felajánlottam, ha a polgármester vagy képviselők megkeresnek, nagyon szívesen segítem a településfejlesztést önkormányzati tapasztalataimmal. A TÖOSZ több mint önkormányzati érdekvédelem, egy olyan szellemi műhely, amelynek számos találkozási pontja van a felsőoktatással is, így a további kapcsolatunk csak erősödhet... – mondta Dietz Ferenc jó tanulást kívánva minden polgármesternek és képviselőnek.

(Kolin Péter)

A tudás átadással gyarapodik

Szerző: Lüttmerdingné Balla Mónika, a TÖOSZ koordinációs titkára

A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége szervezésében a Példát átadó gyakorlatok pályázat – Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok programja keretében november 20-án nemzetközi konferenciát rendeztek a Belügyminisztérium Márvány Aulájában. Az esemény házigazdája Pogácsás Tibor, a Belügyminisztérium önkormányzati államtitkára volt, a meghívottakat Schmidt Jenő, a TÖOSZ elnöke köszöntötte.

Az önkormányzati államtitkár örömet fejezte ki, hogy a minisztérium lehet a házigazdája a TÖOSZ konferenciájának. A programot – amelynek célja a legjobb önkormányzati gyakorlatok feltérképezése és megismertetése – jól működő kezdeményezésnek nevezte. Elmondta: olyan időszak indulhat az önkormányzatok életében, amikor adósság nélkül,

a feladatokat újragondolva, a finanszírozást jobban arányosítva tervezhetnek költségvetést a települések. A következő évben további változás lesz az, hogy a nagy adóerő-képességű önkormányzatoknak többet kell a közös terhekből vállalniuk, mint a kisebb bevételűeknek. Ez megteremti annak lehetőségét, hogy a működés stabil és biztonságos legyen minden településen. Tanulni mindig lehet és mindig érdemes, és mindig hasznos meghallgatni azt, aki valamiben előrébb tart. Az új megoldások, a feladatellátás fejlesztése szintén elősegítik, hogy a települések fejlődhessenek – mondta az államtitkár. Kiemelte, hogy az önkormányzati rendszer az elmúlt huszonnégy évben bizonyította: a magyar demokratikus berendezkedés legfontosabb pillére mindazt a szerepet betölti, ami miatt érdemes volt létrehozni azt.

Schmidt Jenő, a TÖOSZ elnöke köszöntőjében elmondta, hogy a szövetség hagyományos önkormányzati érdek-képviseleti, érdekérvényesítő tevékenysége mellett az elmúlt időszakban egyre szélesebb körben és mélységben foglalkozik az önkormányzatokat segítő programokkal. Ebben az önkormányzati tudást erősítő, átadó szolgáltatásban a TÖOSZ kezdetektől számíthatott az Európa Tanács szakmai támogatására, segítségére. Ugyanakkor a szövetség számos kétoldalú nemzetközi

partneri együttműködése is hozzájárult ahhoz, hogy az önkormányzás, az önkormányzati vezetői munka számtalan területével összefüggésben tudjunk jó példákkal, másutt is megvalósítható jó megoldásokkal szolgálni az érdeklődő önkormányzatok számára. Amennyiben a hatékony módszereket más önkormányzatoknak lehetőségük lesz megismerni és alkalmazni, hihetetlenül sok település polgárainak élete javulhat az ország más részein is. Ma már az önkormányzati vezetők számára is nyilvánvaló, hogy valóban egész életen át szükséges tanulni.

A konferencián tájékoztatót tartott az európai Best Practice programokról, valamint az Európa Tanács további programjairól *Genadiy Kosyak*, az Európa Tanács Önkormányzati Reformért Felelős Szakértői Központjának senior menedzsere. A Szakértői Központ világszerte elismert programjainak kiemelkedő minősége, modernitása, hatásorientáltsága és eszköztárának sikeressége révén. A Szakértői Központ egyfajta innovatív üzleti modellt kínál az önkormányzatok számára, amely kiemelkedően eredményes, célszerű programokat foglal magában és a hatékony demokratikus kormányzás megteremtése érdekében a legjobb európai tapasztalatokra épít. A jogi programjain keresztül a központ támogatja a közép- és kelet-európai országo-

kat decentralizációs törekvésekben, kapacitásépítési programjai az önkormányzati intézményi kapacitás megerősítésén keresztül hozzájárulnak a helyi és regionális kormányzás fejlesztéséhez. A központ számos nyugati és északi ország önkormányzatai számára is segítséget nyújtott. Jelenleg 20 országban 32 program megvalósítása zajlik.

A konferencián számos külföldi jó gyakorlatot is bemutattak. Az eseményen jelen volt, és előadásában bemutatta szervezetét és szövetségének jó gyakorlatok gyűjtésére vonatkozó módszereit és eredményeit: *Barbara Gindlová*, a Szlovák Városok és Települések Szövetségének nemzetközi kapcsolatokért felelős igazgatója és *Roman Stanic*, a Szlovák Városok és Települések Szövetségének munkatársa, továbbá *Alexander Lesigang*, az Osztrák Városok Szövetségének Európai és nemzetközi kapcsolatokért felelős munkatársa és *Guido Dernbauer*, az Osztrák Városok Szövetségének Fenntarthatóságért, Éghajlatváltozásért és Hulladékgazdálkodásért felelős munkatársa, *Nicolaus Drimmel*, az Osztrák Község-szövetség főtítkárhelyettese, *Lucas Sobotka*, a Kommunalnet ügyvezető igazgatója, Osztrák Község-szövetség képviselője.

A Példát átadó gyakorlatok pályázat – Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programjának öt éves eredményeit, valamint a következő pályázati szakasz témáit *Zongor Gábor*, a TÖOSZ főtítkára prezentálta, valamint bemutatta az idei évben angol és magyar nyelven is megjelent *A TÖOSZ önkormányzatokat segítő programjai – az Európa Tanács támogatásával* – című tudásprogram össze-foglaló kiadványát.

A Példát átadó gyakorlatok pályázat – Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok program 2014–2015. évi pályázati szakaszához kapcsolódóan *A települések és a területi együttműkö-*

dés szerepe a felzárkózásban címmel előadást tartott *Sebestyén Zsuzsa*, az EMMI Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság esélyegyenlőségi referense. Tájékoztatta a jelenlévőket a Helyi Esélyegyenlőségi Programokról (HEP), az ehhez kapcsolódó ÁROP 1A3 pályázatról, valamint a 2014–2015. évi Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok (LÖGY) program keretében meghirdetett pályázati témákról. Az előadó kiemelte: a HEP-ekben a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia szemlélete képződik le. A stratégia az esélyegyenlőségi elvárások helyi megvalósulását támogatja. Célcsoportjai a mélyszegénységben élők, a romák, a gyerekek, az idősek, a nők, valamint a fogyatékosokkal élők. Az ÁROP 1A3 pályázat támogató elemekkel segíti a HEP-ekben megfogalmazottakat járási szinten. Lényege a modell jellegű együttműködési programok segítése. Célja az egy járáshoz tartozó települések és a helyi szereplők között területi együttműködések kialakítása és megerősítése a társadalmi felzárkózást elősegítő és a helyi esélyegyenlőségi programok végrehajtásában. Az EMMI által támogatott LÖGY pályázat témája: *A települési és a helyi roma nemzetiségi önkormányzat együttműködésének jó gyakorlata*.

Hoffmann Imre, a Belügyminisztérium közfoglalkoztatási és vízügyi helyettes államtitkára a közfoglalkoztatás korábbi éveiről és a jövő évi kilátásokról tájékoztatta a résztvevőket. Elmondta, a közfoglalkoztatás ma Magyarországon a helyi önkormányzatok számára számos előnyt hordoz. A közfoglalkoztatottak munkájának eredményeképpen javult a települések összképe, rendezettsége, a lakó- és természeti környezet szebbé, tisztábbá vált, megvalósult a lakosság értékeinek védelme, jobb lett a közbiztonság, enél fogva nőtt a települések idegenforgalmi

vonzereje, valamint javult az intézményi életképesítés minősége. Mindezeknek okán erősödött a közösségért való tenniakarás. Ebben a folyamatban erős eszmei segítséget jelent a települések nem egyszer emberfeletti munkájának méltánylása, elismerése. Éppen ezért örömmel üdvözlö, hogy 2014–2015. évben ismét sor kerül a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok program folytatására, ahol a települések megmutathatják tehetségüket, tudásukat, szorgalmukat.

Benedek Tamás, a Miniszterelnökség Agrár Vidékfejlesztési Helyettes Államtitkárság, EMVA Irányító Hatósági Főosztály, főosztályvezető-helyettese a vidék kistelepüléseinek mai helyzetéről, problémáiról és feladatairól számolt be, valamint kifejtette, hogy miért hasznos a problémák megoldása terén a „*Gazdálkodó település*” szemlélet megismérése és alkalmazása.

A konferencia második részében a történelmi városoké volt a főszerep. Elsőként *Böröcsök Gizella* okleveles építész-mérnök, a MUT Örökséggazdálkodási tagozatának elnökségi tagja tartott előadást az *Európa Kulturális Fővárosa pályázat* lehetőségeiről, a Bolognai példát bemutatva. Majd *Frédérique Schult-hess*, Châlons-en-Champagne város kultúráért, turizmusért és örökségvédelemért felelős vezetője, a Francia Művészeti és Történelmi Városok és Térségek, és a Védett Területtel Rendelkező Városok Országos Szövetségének (ANVPAH & VSSP) képviselője a franciaországi örökségvédelem sajátosságait mutatta be. A nemzetközi konferencia a TÖOSZ Történelmi Városok Kamarájának tisztújításával zárult. A kamara elnöke *Porga Gyula*, Veszprém megyei jogú város polgármestere, a két társelnök *Lénárné Benei Anikó*, Abasár község polgármestere, valamint *Garaguly Tibor*, Etyek község polgármestere lett.

MERJÜNK NAGYOT ÁLMODNI

Samsung CLX-9201
Színes
Multifunkciós fénymásoló

20 lap/perc

+ AJÁNDÉK

Samsung SD-590C

27" (68cm) ÍVELT
FULL HD LED monitor

Samsung proXpress M4070
Multifunkciós fénymásoló

40 lap/perc

Samsung SL-M4020ND
Hálózati nyomtató

40 lap/perc

+
A/3 Színes MFP
Duplex
20 PPM
Színes scan
2X550 lapos fiók
Kézi adagoló
Hálózatos
E-mail küldés

+
A/4 MFP
Duplex
40 PPM
Színes scan
250 lapos fiók
Kézi adagoló
Hálózatos

+
A/4 lézernyomtató
Duplex
40 PPM
250 lapos fiók+
Kézi adagoló
Hálózatos

Mindez együtt

CSAK 19.900 Ft/hó +Áfa

Háromoldalú párbeszéd – az erőszak ellen

Szerző: Steiner Erika, a TÖOSZ főtitkár-helyettese

Nagy sikerrel zárult a Tisztos Munka és Háromoldalú Párbeszéd elnevezésű projektben megvalósított Harmadik oldali erőszak megelőzése helyi szinten elnevezésű programunk, melyet a Norvég Alap támogatott. A Tisztos Munka és Háromoldalú Párbeszéd az első olyan Norvég Alap által támogatott program, amelynek végrehajtása a 2009-2014. közötti támogatási időszakban indult el – 2011-ben – és 2014. december 31-ig fejeződik be.

A program 12 kedvezményezett államot, 52 projektet támogat, közülük 28 olyan projektet, amelyek norvég szervezetekkel való partnerségen alapulnak. Célja a háromoldalú párbeszéd elősegítése, a tisztességes munkavégzés feltételeinek megteremtése, hogy javuljon a párbeszéd a szociális partnerek között minden érintett országban. A program egyrészt hozzájárul a fenntartható társadalmi és gazdasági fejlődéshez, másrészt pedig elősegíti a kétoldalú együttműködések a norvég partnerszervezetekkel. A programon belül megvalósított projektek elősegítik a munkaadók, a munkavállalók, a kormányzat és a közsféra közötti együttműködések erősítését.

A TÖOSZ mint projektgazda az „ügyféloldali erőszak” projektet négy partner együttműködésében valósította meg. Hazai partnerünk volt a Magyar Köztisztviselők, Közalkalmazottak és Közszolgálati Dolgozók Szakszervezete (MKKSZ), fő norvég partner a Norvég Helyi és Regionális Önkormányzatok Szövetsége (KS), valamint a norvég Helyi Önkormányzati Köztisztviselők Szakszervezete (FAGFORBUNDET).

Projektünk célkitűzései

A projekttel azt a célt tűztük ki, hogy az önkormányzatok mint munkáltatók minél jobban megértsék a méltányos munkakörülmények megteremtésének előnyeit; az önkor-

mányzati hivatalokban legyenek felkészültek a harmadik fél, jelen esetben az ügyfelek által elkövetett erőszakos cselekményekkel szemben, azokat megelőzzék, illetőleg a már kialakult konfliktusokat kezeljék.

Azt vállaltuk, hogy norvég mintára építve felmérjük és elemezzük a helyzetet a magyar önkormányzatokban, és ennek eredményeképp kísérleti jellegű konkrét intézkedéseket, eljárásrendet, szabályozást próbálunk meg bevezetni az önkormányzati hivatalokban, hozzásegítve az önkormányzatokat az eredményorientált szemléletű stratégiai tervezés végrehajtásához.

A megvalósítás fázisai, eredményei

2013 tavaszán az önkormányzati hivatalok részére kiküldött kérdőíves felmérésre visszaérkezett válaszok azt igazolták, hogy mindegyikre van szükség, mivel valós problémáról van szó. A visszaérkezett kérdőívekből 96 százaléka jelezte, hogy a hivatalban fordult már elő erőszak vagy fenyegetés. A kutatási eredményekről a Helyi Obszervatórium gondozásában tanulmány készült. A kutatással párhuzamosan minisztériumok, önkormányzati vezetők és alkalmazottak képviselői két tanulmányúton vettek részt Norvégiában. Célunk az volt, hogy minél több információt

és tapasztalatot nyerjünk mind a szabályozás oldaláról, országos és helyi szintről, mind pedig a gyakorlati lépésekről, mit és miképpen tehet egy önkormányzat a biztonságos és méltányos munkakörülmények megteremtésére az önkormányzati alkalmazottak és képviselők érdekében.

A norvégiai tanulmányúton szerzett tapasztalatok felhasználásával magyar partnerek először útmutatót dolgoztak ki, amely a kezdeti szervezeti lépéseket tartalmazta az erőszakos esetek megelőzésére. A kérdőívet visszaküldő önkormányzatok közül hat (Budapest XVI. kerületi Önkormányzat, Berhida Város Önkormányzata, Alsóörs Község Önkormányzata, Pápa Város Önkormányzata, Kisújszállás Város Önkormányzata és Törökbálint Város Önkormányzata) különböző nagyságú és típusú önkormányzatot választottunk ki, amelyek a projekt során folyamatosan részt vettek a kísérleti lépések bevezetésében. Ezek az önkormányzatok szerződéses kötelezettséget vállaltak arra, hogy a projekt keretében a munkavállalói és a munkaadói oldalak összefogásával szervezeti szabályozást alakítanak ki munkavállalóik nagyobb védelmére az ügyfelek olda-

laról érkező erőszak és fenyegetés ellen. Az önkormányzatok mindvégig elkötelezettek voltak a lépések foganatosítására.

A kísérleti képzéseken mindvégig aktívan vettek részt az önkormányzatok vezető tisztviselői, a hivatali dolgozók és a szakszervezeti képviselők is. Az MKKSZ és a TÖOSZ között kiváló együttműködés és valódi, érdemi párbeszéd alakult ki.

A munkavállalói és a munkaadói oldal szakmai összefogásával alakították ki az önkormányzatok azt a szervezeti szabályozást és belső eljárásrendet, amellyel az ügyféloldali erőszak megelőzhető és kezelhető.

A kormányzat részéről az egész projekt során nyitottak voltak az esetlegesen kezdeményezett jogszabályi változtatásokra.

A kísérleti tréningek befejezését követően az önkormányzatok hozzáláttak a helyi sajátosságokat tükröző, a megelőzést és védelmet szabályozó belső eljárásrend kialakításának. Az ügyfelek részéről előforduló erőszakos cselekményekről esetlapokat készítettek, azokat feldolgozták, értékelték.

A harmadik oldali erőszak megelőzése és kezelése programunkat a TÖOSZ által szervezett megyei polgármesteri fórumokon is

bemutattuk. Így az országban összesen 879 polgármesterhez, jegyzőhöz, köztisztviselőhöz jutott el a programunk.

A 2014. június 12-i százhalombattai nemzetközi konferenciánkon – amely a norvég partnerek aktív részvételével zajlott le – a pilot önkormányzatok képviselői már konkrét eredményekről számoltak be.

A hat pilot önkormányzat példáján keresztül sok ötlet, javaslat, tapasztalat gyűlt össze, és a közös munka eredménye egy adaptálható stratégiai modell lett, amely norvég módszereken alapul, és közös kiindulópontokat kínál az önkormányzati hivataloknak az ügyféloldali erőszak megelőzésére és kezelésére. A stratégiai kézikönyv a TÖOSZ honlapján is olvasható.

A projekt magyarországi záró workshopján, 2014. október 30-án a pilot önkormányzatok, valamint a norvég partnerek kiscsoportokban dolgoztak tovább azon, hogy feltárják a projekt kiterjesztésének lehetséges módjait az önkormányzati fenntartású intézményekben. A résztvevők öt témán dolgoztak, aminek végeredményeként további ötleteket generáltak arra vonatkozóan, hogy az önkormányzatok által fenntartott intézményekben

A norvég partner szerepe

A norvég partnereink jó példákkal, ötletekkel, tapasztalatokkal mindvégig aktívan hozzájárultak a program sikeréhez. Minisztériumok, önkormányzati vezetők és alkalmazottak képviselői tanulmányozták, hogy Norvégiában helyi szinten hogyan kezelik az ügyféloldali erőszakos cselekményeket. Norvégiában külön törvény rendelkezik a méltányos és biztonságos munkakörülményekről az alkalmazottak érdekében. A Norvégiában szerzett tapasztalatokat és alkalmazási módokat beépítettük a stratégiai kézikönyvbe is.

milyen lehetséges intézkedéseket kell tenni az ügyféloldali erőszak megelőzésére. A pilot önkormányzatokból kialakult hálózatban a résztvevők folyamatosan együttműködnek, megosztják egymással tapasztalataikat, gyűjtik az esetlapokat, azokat értékelik, feldolgozzák.

Projektünkben egy alulról jövő kezdeményezéssel, hat különböző nagyságú és típusú pilot önkormányzat bevonásával sikerült elérnünk a munkaadói és munkavállalói oldal kiváló együttműködését a szociális párbeszédben.

Zárókonferencia

A Norvég Alap által támogatott, a Tisztas Munka és Háromoldalú Párbeszéd program nemzetközi záró konferenciájára Oslóban került sor, mintegy száz ember részvételével, a Norvég Helyi és Regionális Önkormányzati Szövetség (KS) székhelyén, november 25-én. A KS és a Fagforbundet együttműködésében megvalósuló projektek két nagy területre fókuszáltak: a szociális párbeszéd témában Lengyelország, Litvánia és Románia, a harmadik oldali erőszak megelőzése témában pedig Litvánia, Észtország, Csehország

és Magyarország mutatta be a projekt során elért eredményeket. A magyarországi program a konferencián rendkívül pozitív visszhangot kapott.

A program jövője

Az Innovation Norway, a Tisztas Munka és Háromoldalú Párbeszéd programot felügyelő szervezet megerősítette, hogy a programban elért kiváló eredményekre és jó együttműködésekre tekintettel az elkövetkező finanszírozási időszakban is támogatják a folytatást.

A program magyarországi végrehajtása során folyamatosan felmerült annak igénye, hogy ezt a programot az önkormányzati hivatalokon kívül az önkormányzati fenntartású intézményekre is ki kell terjeszteni, ezért a következő fázisban erre próbálunk meg koncentrálni. Fontos, hogy a jelenleg végrehajtott MANORKA projektünk járási hivatalok és önkormányzati hivatalok közötti együttműködést elősegítő képzései nagy hangsúlyt helyeznek majd az ügyféloldali erőszak megelőzésére és kezelésére. Ez majd külön blokk lesz a képzési tematikában.

A képzés folyamatosan elérhető a TÖOSZ tudástárban is.

www.valcol.hu

2241 Süllyás, Kiskókai u. 9.

Telefon: +36 29 435 085 • Fax: +36 29 436 846

E-mail: valcol@valcol.hu

ALEX Üzleti Bútor – Minden térben megoldás!

ALEX Fém-bútor Kft. Magyar u. 21-23, Zsámbék H-2072

Mobil: +36 20/501-9374 / Fax: +36 23/565-088

e-mail: mezofi.melinda@alexbutor.hu / www.alexbutor.hu

K300-as sorozatú konferencia
székeink -10% kedvezménnyel!

Az akció 2014. december 31-ig érvényes, amennyiben árajánlat kérés esetén erre a hirdetésre hivatkozik.

K301

Akciós nettó:
10.170 Ft+Áfa

K302

Akciós nettó:
10.440 Ft+Áfa

K303

Akciós nettó:
10.170 Ft+Áfa

K304

Akciós nettó:
10.440 Ft+Áfa

K305

Akciós nettó:
10.440 Ft+Áfa

K306

Akciós nettó:
10.440 Ft+Áfa

K307

Akciós nettó:
10.170 Ft+Áfa

K308

Akciós nettó:
10.170 Ft+Áfa

Hofbauer Vilmos

1162 Budapest, Ida u. 113.

Tel./fax: (36-1) 405-3347,

mobil: +36 30 9213 506

E-mail: hofbauer_vilmos@freemail.hu

www.hofbauervilmos.wlap.hu

Park- és kertberendezések,
öntözési munkák,
fedlapok, kéziszivattyúk,
hulladékgyűjtők,
diszcutak, grill tartozékok,
kutak, oszlopok, korlátok.

DINI szék

Nettó akciós ár:

3.360 Ft+ÁFA

FRÉDI szék

Nettó akciós ár:

3.440 Ft+ÁFA

20% KEDVEZMÉNY FRÉDI ÉS DINI ÓVODAI SZÉKEINKRE!

ÉRVÉNYES: 2014. december 31-ig.

ALEX Bútor – Minden térben megoldás!

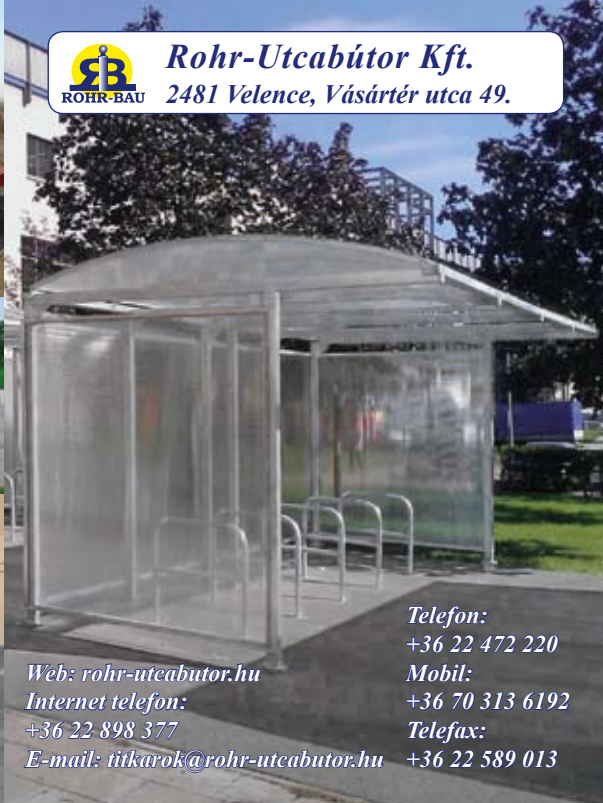
ALEX Fém-bútor Kft. Magyar u. 21-23, Zsámbék H-2072

e-mail: molnar.melinda@alexbutor.hu / Mobil: +36 20/534-7953

Rohr-Utcabútor Kft.
2481 Velence, Vásártér utca 49.

Telefon:
+36 22 472 220
Mobil:
+36 70 313 6192
Telefax:
+36 22 589 013

Web: rohr-utcabutor.hu
Internet telefon:
+36 22 898 377
E-mail: titkarok@rohr-utcabutor.hu

ZAJVÉDELEM MAGAS FOKON

**20 ÉV TAPASZTALATÁVAL
MEGÓVJUK A LAKOSSÁGOT
A KÁROS ZAJTERHELÉSTŐL!**

Kapcsolat:

Hunyadi József 30-2288-912,
e-mail: jozsef.hunyadi@zajep.hu

**PATINA
KFT.**

Igényes környezetek, városrészek rekonstrukciós munkálataihoz szállítunk kandelábereket, padokat, asztalokat, táblatakarókat, terelőszlopokat, kutakat, elkészítünk egyedi installációkat antik és modern stílusban.

PATINA Öntöde Kft.
1201 Budapest, Attila u. 37.
Tel.: (1) 283-0155
Fax: (1) 283-1282
E-mail: patina@t-online.hu
Web: www.patinaontode.hu

AKVIRON

**MÉLYÉPÍTÉSI- ÉS KÖRNYEZETVÉDELMI
MÉRNÖKI VÁLLALKOZÁSI IRODA KFT.**

**VÍZIKÖZMŰ HÁLÓZATOK TERVEZÉSE
(SZENNÝVÍZ, VÍZ, CSAPADÉKVÍZ)
MŰSZAKI ELLENŐRZÉS, SZAKÉRTÉS,
KÖZMŰVAGYON ÉRTÉKELES**

Telefon: 06/56/427-098
E-mail: akviron@akviron.hu
Web: www.akviron.hu

A közösségi kihívások mestere.

Az új Mercedes-Benz Unimog Euro VI modellek.

Mindegy, milyen feladatot bízunk rá, a Mercedes-Benz Unimog Euro VI modellje könnyedén teljesít minden kihívást. Legyen szó szállításról, téli- vagy nyári munkákról, kaszálásról vagy úttisztításról, egy Unimog tökéletesen teljesít.

Mercedes-Benz

Pappas Auto

Klasszissokkal vezet. www.pappas.hu

Pappas Auto Magyarország Kft. • www.pappas.hu
1117 Budapest, Hunyadi János út 6. • Tel.: (06 1) 451 3244
E-mail: karoly.bakondi@pappas.hu